47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 789 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22/4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 18 ՁՒԼԳԱՏԷ 1321 — 22 ՓԵԱՆՈՒՈՆԸ ԱՆՒ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մայր մատուռ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէ-ի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فریج
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ ամիսէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

Եթէ ցեղերու քաղաքակրթութիւնը իրենց գեղարուեստական կեանքէն դատէինք, այդ առթիւ պատրաստուած ատիճանացոյցին ամէնէն վարը Նստած պիտի գտնէինք Հայերը։

Հակառակ արտաքին չպարին, հակառակ մեր ընտանեկանութեան մէջ դէպի մտաւոր առաջդիմութեան երեւցած ձգտումներուն, ուշադիր նայողի մը աչքին դատարկ կարաս մը պիտի երեւնար պարզապէս մեր մէջ գեղարուեստի կեանքը, մտաւոր և զգայական զարգացումի այդ հզօր հեծանը։

Աւելորդ չէ՞ խօսիլ Գեղեցիկին և Արուեստին այն ճոխերանգ ազդեցութեան վրայ, որուն ենթարկուած է մարդկութիւնը իր նախնական շրջանէն, հանելով գերանուրբ և հրաչափառ վիճակի մը զոր Քաղաքակրթութիւն անուանով կը մկրտենք։ Ամբոխին ատիճանական նրբացումին, ջղայինանալուն հետ, վայելքները նոյնքան կ'արուեստին և հաճոյքները հիւանդագին շղարշներով կը ծածկուին։ Այս ճշմարտութեան և գեղարուեստին բացարութիւնները օրը օրին յոգուածի մը սահմաններուն մէջը չեն կրնար մնալ։ Մինակ, թեթեւ ակնարկ մը սկիզբէն մինչեւ հիմա, սա իրողութիւնը բացայայտ կը պարզէ թէ, Հայերը աւելի գործի և կրօնքի մարդ եղած են քան արուեստի կամ հաճոյքներու, հիմնուելով այն վաւերականութիւններուն վրայ, որոնք կը պարզեն գեղարուեստական անարիւնութիւն մը։

Ինչպէս ընդհանրապէս ամէն նախնական ժողովուրդ, մենք ալ կրօնքին սահմաններուն մէջը ընդգծած ենք ճարտարապետութիւնն ալ, երաժշտութիւնն ալ, նկարչութի՛ւնն ալ, արձանագործութիւնն ալ։

Հայ ճարտարապետութիւնը կը սահմանափակուի եկեղեցիներու ճաշկին մէջ, և այնքան պարզ եզրերէ ներս կը մնայ որ շատ անգամ չփայլեցներ իր վրայ անջատ ոճի մը ձիրքերը, վեհ, մտասեւեռ խոյանք մը։ Երաժշտութիւնը յատկացուած է աւելի շարականներու և հոգեւոր տաղերու եղանակաւորումին, որոնց արուեստը հանգակ ինքնուրոյն և անուշ նկարագիր մը ունենալուն, տակաւ խաթարուելու, պատուաստուելու վրայ է օտարներով։ Գողթան երգերուն եղանակները, ինչպէս նաեւ հեթանոսական ժամանակներու զուսանական տաղերուն երաժշտութիւնը հասած չեն մեզի, սակայն հաւանաբար անոնք մեծ տարբերութիւն մը չունէին մեր եկեղեցական երաժշտութեան նախնական վիճակէն, քանի որ քրիստոնէութիւնը կրօնքին հիմը միայն փոխեց և ընդհանուր կերպով պահեց հին ձեւերը։ Սիրոյ երգերը միջին դարու մէջ է որ ծայր կուտան մեր մէջ և զարմանալիօրէն, աշուղներու հետ, աշուղ կրօնականներու հոյլ մը է որ հիւսած է Սէրի և Գինիի — այդ կրկնակ երանութիւններուն — գովեստներն ու փառաբանութիւնը։

Նկարչութեան գալով, ան ստացաւ բոլորովին նոր, այլերանգ ձեւ մը և ամէն արուեստագէտի միակ նպատակակէտը եղաւ ալ «վան իւր ծովացեալ մեղայ» նկարել Աստուածամայրի պատկեր մը, չարչարուած Յիսուսի դէմք մը, և այս ոճով բոլոր այն նկարները, որոնց ներշնչումը Աւետարանէն և որոնց մղիչ ուժն ալ յաւիտենական մեղապարտութեան, Դժոխքի պատիժէն փրկուելու հիւանդ մտամոլորանքն էր միայն։ Հայ նկարիչները, այն օրէն ուր մեր եկեղեցիներուն մէջ ընդունուեցաւ պատկերի դրութիւնը, սկսան անդադար արտադրել, նուիրել, և ապաչխարող տողերով ստորագրել, մղուած՝ յաւիտենականին այն ոգեպնդող ուժէն, զոր կրօնքը կը ներարկէր իրենց ուղեղին խորը։ Այսպէսով հայ նկարչութիւնը իրա՛ւ առաքեա՛ մը, սակայն անիկայ միօրինակութիւնը, սահմանաւորութիւնը եղաւ պարզապէս, և ոչ թէ բազմաձոյն և այլափառ արուեստ մը։

Գեղարուեստի այս երեք ճիւղերը, հեթանոսութենէ դէպի քրիստոնէութեան դարձով, պահեցին իրենց դոյութիւնը և շարունակեցին ալ, սակայն մեծագոյն մեկ ճիւղը արձանագործութիւնը չարաչար պարտութեան մը ենթարկուեցաւ։ Դիցուհիներու և դիցերու արձաններուն չինութիւնը իրա՛ւ էր թէ օտարամուտ, յունական արուեստ մըն էր հայուն քով, սակայն վերջապէս արուեստ մըն էր, և կարծեմ բաւական ալ զարգացած արուեստ մը։ Քրիստոնէութիւնը երբ եկաւ, տապալեց, քանդեց ինչ որ կար իր արձան, փակեց մեհեանները, և անոնց աւերակներուն տակ թաղուեցան նաեւ գեղարուեստի այս ճիւղին աճիւնները։ Միայն քանդակագործութիւնը մնաց, ճարտարապետութեան քով փայլեցնելու համար հայ տաճարներուն ներքին զարդարանքը։

* * *

Այս հակիրճ տեսութենէն ետք երբ անգամ մըն ալ նայինք արդի հայ գեղարուեստասիրութեան վրայ, նոր քայլ մը չպիտի գտնենք հոն, որ արդարացնէր քաղաքակիրթ շրջանակի մէջ ապրող ժողովուրդի մեր համբաւը։

Գրականութիւն և գեղարուեստ զոյգ մը գլաններն են համայնքի մը բարոյական զարգացումին։ Եւ մենք, առանց լաւատես ըլլալու, կրնանք ըսել թէ, գոհացուցիչ գրականութիւն մը ունինք այսօր։ Իսկ գալով գեղարուեստին աւելի օտար կաթով կը ջամբուինք քան տեղական, տոհմիկ ուժերով։

Մէկ կողմ ձգելով հիմա ճարտարապետութիւնն ու արձանագործութիւնը, որոնք անմիջական կապ չունին առօրեայ կեանքին հետ, նկատի առնենք քիչ մը թէ ի՞նչ վիճակի մէջ են երաժշտութիւնն ու նկարչութիւնը։

Զուխաճեանի մահէն ետք, չունեցանք հայ երաժիշտ մը որ անոր բաց թողած այնքան պերճ դիրքին վրայ բազմէր, բացառիկ դիրք մը չնչեր Արեւելքի երաժշտութեան մէջ և իբր վարպետ ճանչցուելով ծափահարուէր օտար բեմերու ալ վրայ։ Մեր այսօրուան նուագահանդէսները, որոնց մէջ իրական տաղանդները անուրանալի են, բոլո՛ւ և վալս միայն կը չլինեն, իրմամբեմբ կ'աշխատին՝ եւրոպական այնքան ճոխ և զվկիանային երաժշտութեան վրայ կամիլ մըն ալ կաթեցնելու, փոխանակ իրենց երկինքին, իրենց բնութեան մարդիկը ըլլալու։ Գալով մեր երաժիշտ դասատուներուն, անոնք ալ իրենց յաւիտենական ոգիտութեան մէջ, տարին անգամ մը նոր «Տէր-Ողորմեա» մը կը յօրինեն, իրարմէ քաջքաջ եղանակներով, Զատկին երգել տալու համար։

Ա՛ռ ամէնքին հետ սակայն, մեր մէջ երաժշտութիւնը և երաժշտասիրութիւնը զգալի առաջդիմութիւն մը ըրած են։ Կապկութիւններ, հետեւակութիւններ կան որոնք ճշմարիտ արդիւնքներ կուտան։ այսպէս եղած է նաեւ դաշնակի ներմուծումը մեր տուներէն ներս, որու հետեւեցան նաեւ ջութակը, մանտոլինը և ուրիշներ, գեղարուեստական կեանքի ծիլ մը փթթեցնելով մեր ընտանեկանութեան մէջ։

Դէպի երաժշտութիւն այս քայլը կը նշմարուի նաեւ Եւրոպական նուագանդէսներու մէջ Հայերու ալ բաղդատաբար անքննադատելի թիւին, թէեւ այս երեւոյթը կը վերագրուի ուրիշներէն աւելի ետ չմնալու, տեսակէտները փրկելու և արտաքին փայլ մը պարգելու զգացումին։ Որչափ որ ալ ճիշդ ըլլայ թէ այդ նուագահանդէսներուն գացողներէն շատեր քան մը չեն հասկնար անցած դարձածէն, միւս կողմէ անուրանալի է նաեւ որ ո և է յաջախում՝ վարժութիւն առաջ կը բերէ, և երաժշտութեան մէջ, վարժութեան հասկցողութիւնը կը յաջորդէ, բան մը որ ինքնին գեղարուեստական առաջդիմութիւն մըն է, հոգ չէ անուղղակի միջոցներով։

Այսօր երբ ներս մտնենք մեր սալոններէն, առաջին անգամ աչքի կը դարնէ ոսկեհուռ ծածկոցով բարդամ դաշնակը, որուն քով միւս յարդարանքներն ալ իրենց պերճութիւնը կը սփռեն, պարսկական գորգերու, մեծվայելուչ հայելիներու և ցոլցլուն աչտանակներու հոյլի մը հետ։

Սակայն ի՛նչ որ ամէնէն խեղճը, ամէնէն ծաղրականն է, նկարներու անճաշակութիւնը, գեւեհիկութիւնն է գրբեթէ։ Այդչափ պերճութեան և խնամքին մէջ, փոխանակ արժեքաւոր քալլօներու կը տեսնես չուկան ամէն օր ծախուած եղջերուի մը նկարը, կամ մարդկային տարիքին... ասիճանացոյցը, կարծես ցոյց տալու համար թէ, տունիններու փիլիսոփայական խորհրդածութիւնը ալ ունենալու կարող են...։

Օտար սալօնները ճշմարիտ սալօններ են, շատ անգամ թանգարաններ, նկարներու և գեղօրներու։ Սակայն մերինները։ Ո՛չափ ալ փորձուիչ դանուք կատարեալ ընելու, դարձեալ գեւեհիկութիւն մը կը մտանենք, այն սպասուհին պէս, որ օր մը իր տիրոջը սիրտը գրաւած, կը յաջողի անոր կէսը հռչակել ինքզինքը։

Նկարիչները քիչ չեն մեր մէջ. Հայ տաղանդներ կան ամէն տեղ, որոնք բացառիկ դիրք մը, գեղարուեստական քննադատութեանց մէջ նշանակելի հռչակ մը ունին։

Մինակ Այվազովսքի մը չէ որ նկարչութեան պատմութեան մէջ իր անունը արձանագրել տուած է. շատ մը փայլուն և ցայտուն կարողութիւններ հիմա կը փնտռուին եւրոպական ոստաններու մէջ, և նկարչական գժուարին ասպարէզին մէջ առանց պաշտպանի, առանց նիւթական ուժի, կ'ընդդիմանան զօրաւոր մրցակիցներու և կը յաջողին «Սալոն» մտնել։ Բարիզի մէջ այսօր, հրապարակուած գիրքերու արեւելեան տեսարանները և այլն շատ անգամ կը յանձնուին Հայ արուեստագէտներու։

Ասոնք սակայն անջատ տաղանդներ, արուեստագիտական ուժեր են, որոնք կը գործեն, առանց դպրոց մը ունենալու իրենց յատուկ, առանց բնաձիր յատկութիւն մը դնելու իրենց միտքի արտադրութիւններուն վրայ։

Մեր արուեստագէտները աւելի համաշխարհային ձգտում մը ունին, որ սակայն կը վնասէ իրենց համայնքին արուեստագիտական անջատութեան։

Դիտմամբ չնշեցի այս մասը, որովհետեւ մեր նկարիչները կ'առարկեն որ իրենք իրենց շանը կը գտնեն այս միջոցին մէջ և ասո՛ր համար կ'աշխատին։ Այս առարկութիւնը արդարացում մի իրաւունք չունի բնաւ, ինչպէս չունի արդարացում մեր սալօններու մէջ ցուցադրուած նկարներուն խեղճութիւնը, անճաշակութիւնը։

Հետեւցնելու համար,— քանի որ անպատճառ ցցուն ելք մը կը պահանջուի ո և է խմբագրական,— աւելցնեմ թէ, քանի որ գեղարուեստական կեանքէն կը դատուի ո և է հասարակութեան մը միտքի կարողութիւնները, մեր արուեստագէտները, մանաւանդ նկարիչներն ու երաժիշտները, պէտք է ջանան իրենց երկերուն նուազ օտար և աւելի տոհմիկ, տեղական դոյն մը տալ։ Ասիկայ է որ պիտի գնահատէ և պիտի սիրէ նոյն իսկ հասարակութիւնը, քանի որ իրեն հետ աւելի մտերիմ, աւելի՛ սրտակից պիտի գտնէ այդ արուեստը, որ իրեն հոգիին պիտի խօսի ուղղակի, իրեն զգացումները պիտի թրթռացնէ, միեւնոյն ժամանակ զարկ մը տալով Բնատոհմիկ Գեղարուեստին։

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

* * *

Ծ. Խ.—Երբ խօսքը նկարչութեան վրայ է, չենք կրնար լուութեամբ անցնիլ մեր լաւագոյն արուեստագէտին՝ Սիմոն էֆ. Յակոբեանի գեղարուեստական բարձր տաղանդին նկատմամբ, որ, ա՜ւաղ, չի գնահատուիր մեր մեծատուններուն կողմէ։ Այս արուեստագէտը, որ իր կարողութիւնը գնահատել տուած է նոյն իսկ Բարիզի դժուարահաճ Սալոնին, ուրիշ պատուոյ մրցանակ մը եւս ստացած է, հիմա Բերա, Աբօլլոն լուսանկարչատան աշխատանոցին մէջ եկեղեցական նկարներ գծելով կը սպառէ ժամանակը։ Մեղք չէ՞ որ անգործութեան դատապարտուի այսչափ բեղուն ու ճարտար վրձին մը։ Յակոբեանի մէկ քանի նկարները դիտելու առիթը ունեցանք, և չկրցանք մեր հիացումը զսպել այն խիստ բնական տեսարաններուն ու հմայիչ պատկերներուն հանդէպ, զորս արուեստագէտը կրցած էր յաջողութեամբ ցոլացնել պարզ պատատուին վրայ։ Ճաշակի տէր անձնաւորութեանց կը մնայ ուրեմն չբթացնել այս տաղանդը, քանի որ անանկներ շատ քիչ անդամ է որ ի յայտ կուգան։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Քանի մը անգամներ առիթը ունեցայ սոյն էջերուն մէջ պարզել քաղաքիս դպրոցական և եկեղեցական գործոց ոչ վարդագոյն և ցաւալի վիճակը։ Այս մասին գրած վերջին թղթակցութեանս մէջ մանաւանդ ծանրացած էի դպրոցական խնդրոց վրայ, պարզելով անոնց անհանդուրժելի վիճակը, Թաղ. Խորդրդոյ անբաւարար այդ մասին ունեցած կատարեալ տգիտութիւնը, Առաջնորդ Ս. Հօր ծայր աստիճան անտարբերութիւնը և ի վերջոյ յոյս յայտնած էի որ անոնք հասկնալով իրենց սխալը, պիտի աշխատէին իրենց կարողութեամբ և մատաղ սերընդեան մտաւոր զարգացման գործին։ Կը ցաւիմ, հազար անգամ կը ցաւիմ որ, մեր այս իրաւացի յոյսը բոլորովին ի դերեւ ելաւ։ Առաջնորդ Ս. Հայրը չարունակեց իր անտարբերութիւնը, թաղականք այդ մասին բնաւ հոգ չդրին, անուշադիր նալով որ դպրոցական խնդիրները բոլորովին կը տարբերին առեւտրական խնդիրներէ և հասկնալով որ անոնց խելք հասցնելը իրենց մտքի կարողութենէն վեր էր։ Տեսուչը որ երեք տարի չարունակ պաշտօնավարելով ուրիշ բան չէր ըրած՝ եթէ ոչ իր պաշտօնին համար ունեցած անյարմարութիւնը ապացուցանել, պահուեցաւ իր պաշտօնին վրայ և բնաւ հոգ չտարուեցաւ մի քանի կարող ուսուցիչներ ճարելու։ Այս ամէնուն վրայ կարծեմ անօգուտ է ըսել թէ վարժարանը իր առաջուան վիճակին մէջ մնաց և պիտի մնայ յաւիտեան եթէ այս ընթացքը չի փոխուի։

Ցաւալի է որ Առաջնորդի մը գլխաւոր պարտականութիւններէն մին ալ կրթական գործոց հոգ տանիլն է. արդ ինչ է արդեօք պատճառը որ Յովհաննէս Սրբազան իր անտարբերութեամբ անգիտանալ կը ճգնի այս ճշմարտութիւնը։ Իրեն պէս բան բաւականի զարգացեալ առաջնորդ մը քիչ մը բարեացակամութեամբ և պատասխանատուութեամբ որքա՜ն օգտակար պիտի չկրնար հանդիսանալ իր թեմին կրթական յարկին ամէն կերպ բարեւաւման և յառաջացման։ Որչափ ցաւալի այնչափ ալ անհասկնալի կ'երեւայ այս։

Անցնինք քիչ մըն ալ եկեղեցական խնդիրներու։ Հոս Առաջնորդին անտարբերութիւնն է որ դարձեալ երեւան կուգայ։ Բահանայից և Դպրաց դասերը անկերպարան վիճակի մը մատնուած՝ ժողովուրդը կ'ուժացնեն իր սիրական եկեղեցիէն։ Պրուսայի ժողովուրդը ի վաղուց անտի երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ Դ. կաթողիկոսի և Տ. Բարթողիմէոս Աթքեպիսկոպոսի օրով վերջին ատիճան եկեղեցասէր եղած է. մինչդեռ հիմայ երգեցողութեանց անտերդանակ և տիրող անկարգապահութիւնը պատճառ կ'ըլլան որ նա իր մայրենի եկեղեցիէն պաղելով ցաւօք սրտի հեռանայ անկէ։ Այս ցաւալի պարագային միակ պատասխանատուն ուրիշ ոք չէ եթէ ոչ նոյն ինքն Առաջնորդը, քանի որ նա

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ ԵՆՈՒՔՔ ԱՓԻԹԷՆ "ԱՂՁԿԱՆ ԴԱՀԻՃՆԵՐ„

բութիւնը և ի վերջոյ յոյս յայտնած էի որ անոնք հասկնալով իրենց սխալը, պիտի աշխատէին իրենց կարողութեամբ և մատաղ սերընդեան մտաւոր զարգացման գործին։ Կը ցաւիմ, հազար անգամ կը ցաւիմ որ, մեր այս իրաւացի յոյսը բոլորովին ի դերեւ ելաւ։ Առաջնորդ Ս. Հայրը չարունակեց իր անտարբերութիւնը, թաղականք այդ մասին բնաւ հոգ չդրին, անուշադիր նալով որ դպրոցական խնդիրները բոլորովին կը տարբերին առեւտրական խնդիրներէ և հասկնալով որ անոնց խելք հասցնելը իրենց մտքի կարողութենէն վեր էր։ Տեսուչը որ երեք տարի չարունակ պաշտօնավարելով ուրիշ բան չէր ըրած՝ եթէ ոչ իր պաշտօնին համար ունեցած անյարմարութիւնը ապացուցանել, պահուեցաւ իր պաշտօնին վրայ և բնաւ հոգ չտարուեցաւ մի քանի կարող ուսուցիչներ ճարելու։ Այս ամէնուն վրայ կարծեմ անօգուտ է ըսել թէ վարժարանը իր առաջուան վիճակին մէջ մնաց և պիտի մնայ յաւիտեան եթէ այս ընթացքը չի փոխուի։

Ցաւալի է որ Առաջնորդի մը գլխաւոր պարտականութիւններէն մին ալ կրթական գործոց հոգ տանիլն է. արդ ինչ է արդեօք պատճառը որ Յովհաննէս Սրբազան իր անտարբերութեամբ անգիտանալ կը ճգնի այս ճշմարտութիւնը։ Իրեն պէս բան բաւականի զարգացեալ առաջնորդ մը քիչ մը բարեացակամութեամբ և պատասխանատուութեամբ որքա՜ն օգտակար պիտի չկրնար հանդիսանալ իր թեմին կրթական յարկին ամէն կերպ բարեւաւման և յառաջացման։ Որչափ ցաւալի այնչափ ալ անհասկնալի կ'երեւայ այս։

Անցնինք քիչ մըն ալ եկեղեցական խնդիրներու։ Հոս Առաջնորդին անտարբերութիւնն է որ դարձեալ երեւան կուգայ։ Բահանայից և Դպրաց դասերը անկերպարան վիճակի մը մատնուած՝ ժողովուրդը կ'ուժացնեն իր սիրական եկեղեցիէն։ Պրուսայի ժողովուրդը ի վաղուց անտի երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ Դ. կաթողիկոսի և Տ. Բարթողիմէոս Աթքեպիսկոպոսի օրով վերջին ատիճան եկեղեցասէր եղած է. մինչդեռ հիմայ երգեցողութեանց անտերդանակ և տիրող անկարգապահութիւնը պատճառ կ'ըլլան որ նա իր մայրենի եկեղեցիէն պաղելով ցաւօք սրտի հեռանայ անկէ։ Այս ցաւալի պարագային միակ պատասխանատուն ուրիշ ոք չէ եթէ ոչ նոյն ինքն Առաջնորդը, քանի որ նա

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 295

ԿՆՃՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԿԷՊ
ՅԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ

(Քսան տարի եսքը)

Զ.

Հակայ մարդը ամէնէն աւելի յուզուած էր։ Մեծ հանդիսատեսն ու դերակատարը ինք եղած էր Մելինէի, Սեփոնի ու Սիրարփիի կեանքին ամէն դրուագներուն։ Պետրոսի սնրագործութեան մինակ վկան, Սիրարփիի ծննդեան գաղտնիքին միակ աւանդապահը ինք էր ներկայ հանդիսականներուն մէջ։ Ինք էր որ արցունքներու և դառն ողբուկոծերու մէջ՝ Մելինէի գրկէն խլած, առեւանգած էր անոր սրտին հատորը, կեանքին միակ ընկերը, զոր ձմրան ծայր ատիճան ցուրտ մէկ գիշերուան մէջ, տարած դրած էր փողոցը, Մայր եկեղեցիի դրան առջեւ։ Ինք էր որ այն արհաւրոտ գիշերուան տխրասարսուռ մենութեան մէջ, ունկնդրած էր ժամկոչին ու Սեփոնի վէճին և վերջապէս ինքն էր որ հետեւելով միանձին ստուերին, անոր՝ խարխլած, փլփլիկած տնակէ մը ներս մտնելը անձամբ տեսած ու ցաւ ըզգացած էր աղքատութեան այն ատիճանին վրայ։ Եւ հիմա այս վճռական ժամուն՝ ամէնէն աւելի ինք էր որ կը յուզուէր երեւակայելով այն տխուր անցեալը որ այսպիսի պայծառ արեւով մը կ'անհետանար։

—Վերջ տա՛նք այս յուզումներուն, գոչեց իր հաստ ու զօրաւոր ձայնով, ե՛լ Եւգինէ դաշնակին գլուխը անցի՛ր աղջիկս, տառօսը քուկին գլխուդ ալ պիտի ըլլայ։

Ընդհանուրին հրաւէրով դեռատի աղջիկը սկսաւ մէկ քանի զուարթ կըտորներ նուագել դաշնակին վրայ։

Երկու նշանածները իրենց սովորական զուարթութիւնը կորսնցուցած, զգածուած կացութիւն մը ունէին։ Յակոբիկ մանաւանդ որ միշտ աշխոյժ, չենչող, խօսող խօսեցնող բնաւորութիւն մը կը կրէր, մեկամաղձիկ կերպարանք մը առած էր ողբ՝ուելով երկու ընտանիքներուն պարզած յուզումնալից տեսարաններէն։

—Վարդապետ պիտի չձեռնադրենք քեզ, Յա՛կոբի՛կ, կատակաբանեց Սարգիս, ինչո՞ւ ատանկ երեսդ ծռեր նստեր ես, եթէ գոհ չես Սիրարփիի հետ նշանուելէ բացէ ի բաց խօսէ, անոր ալ ճարը կը նայինք։

Ընդհանուր ծիծաղ առթեց այս կատակը հակայ մարդուն, որ խօսքը վարժուհիին ուղղելով,

—Թեղի բան մը ըսե՛մ խնամի, յարեց, դուն ալ դեռ չատ դաս առնելու պէտք ունիս զղջանչութեան գաղտնիքը սորվելու համար, փեսին քով ասանկ խոժոռ չեն նստիր զոքանչները, ո՞ւր է շքասեղանը, ո՞ւր է, գինին, օղին, գարեջուրը ո՞ւր են, քսանչհինգ տարի է ախով վախով, յուզումով անցուցինք, այսօր որ ցատկելիք խաղալիք օր է, ինչո՞ւ ասանկ երեսնիս կախեր նստեր ենք։

Շքասեղանը որ արդէն պատրաստուած էր ըմպելիներու արտակարգ ճոխութեամբ ու աղանդերներու հիանալի պէսպիսութեամբ, տրամադրութեանը ներկայացուցաւ ներկաներուն և Սարգիս բաժակները լեցնել տալով առաջարկեց ամէնէն առաջ խմել երկու նշանածներուն կենաց։ Ուրախութիւնը, զուարթութիւնն ու հրճուանքը սկսաւ նոյն վայրկեանէն։ Երկու նշանածները կարգաւ համբուրեցին ամէնուն ալ ձեռուները, ջերմ շնորհակալութիւններու և բարեմաղթութիւններու տարափի մը մէջ, մինչդեռ Եւգինէ շարունակելով նուագը, կը գոհացնէր սրտը իր թունդ ու կուռ երեւէյներով։

Սարգիս ամէն անգամ որ առթը ներկայանար գովեստը կ'ընէր կոլկասեան լեզինկսի պարին, բայց բնաւ չէր պարեր. մէկ քանի գաւաթ խմելէ ու գլուխը տաքցնելէ ետք, յանկարծ ոտքի ելաւ և Եւգինէի ականջին բաներ մը փսփսաց։ Աղջիկը երկու վայրկեանի չափ թեթեւ փորձեր ընելով, Սարգիսի հաւանութեամբ սկսաւ նուագել եղանակ մը որ քիչ մը լեզկինսկին կը յիշեցնէր և հակայ մարդը սկսաւ դառնալ ու ներկայացնել իր ընտանեկան պարը։

Տեսարանը եղական էր. Սարգիսի օր մը իսկ ասանկ պարելը կամ այս ատիճան զուարթ երեւնալը չէր տեսնուած, հետեւաբար ամէն անգամ որ իր պարթեւական հասակով ու սպիտակափառ մազերով ոտոստէր՝ հրճուանքով կ'ողողէր երկու ընտանիքները։

Մելինէի մօրեղբայրը դեռ ինք չնստած՝ բոլոր ներկաներն ալ ոտքի հանեց, որոնք կլոր շրջանակի մը մէջ առին երկու նշանածներն ու սկսան գեղջկական պար մը ձեւացնել, միշտ Սարգիսի առաջնորդութեամբ։

Գաւաթները իրարու կը յաջորդէին և յուզումները տեղի կուտային անխառն ուրախութիւններու։

Սարգիս զուարճութեան ծուռը հանող մարդ էր, բայց ընտանեկան վիշտերը առիթ չէին տուած օր մը աշխարհի երեսը նայելու. ուստի հիմա որ իրենց կեանքին ամէնէն զուարթ դրուագին մէջ կը գտնուէին, անմիջապէս հաւաքեց Շարամոնիներու ու միանձին ման ամբողջ ծառաներն ու սպասուհիները ու անոնց համար ալ իրենց պատրաստուածին յար և նման շքասեղան մը պատրաստել տալով, աւետեց օրուան նշանախօսութիւնը և արտօնեց որ ուտեն, խմեն, զուարճանան։

Ծառայողները սակայն, պարտէզի թարմ ծաղիկներէն անմիջապէս զոյգ մը ծաղկեփունջ կապեցին ու դեռ զուարճութեան չկսած, Շարամոնիներու վաղեմի կառապան համ Աբրահամի առաջնորդութեամբ խմբովին սրահ մտնելով, ծաղկեփունջերը մատուցին երկու նշանածներուն, ու շարուած կեցան յարդական ձեւերով ու խնդակցութեան լուռ արտայայտութիւնով։ Թէեւ ամէնէն պատուաւորն ու երէցը կառապանն էր, բայց քանի որ խեղճը զուրկ էր խօսելու կարողութենէն, սեղանապետը՝ քիչ շատ լեզուն բերնին մէջ դարձող մարդ մը, առաջ անցնելով, պարզ բառերով մէկ քանի խօսք խօսեցաւ ընկերներուն ու ընկերուհիներուն կողմէ, որոնք թուով քսանչհինգի կը մօտենային, երախտագիտութեամբ յայտնեց թէ, ո՛րչափ նախանձելի կեանք մը կը վարէին իրենք, այս երկու օրհնուած բնակարաններուն մէջ, ուր սէր ու խաղաղութիւն կ'իշխէր առ հասարակ, գովեստը ըրաւ իրենց երիտասարդ տիրոջ ու մանկամարդ տիրուհիին և սրտաբուխ բարեմաղթութիւններով, խնդրեց Աստուծմէ որ, մէկ բարձի վրայ ծերացնէ իրենց դեռատի տէրն ու տիրուհին որոնց երջանիկ բնակարանին մէջ իրենք ալ յորդւոց որդի աշխատին։

Ծառայողներու այս ցոյցը խոր տպաւորութիւն ըրաւ բոլոր ներկաներուն վրայ. Մելինէ երկու բառով չնորհակալութիւն յայտնելով իրենց բարի ու պարկեշտ պաշտօնավարութենէն՝ աւետեց թէ, այս առթիւ իւրաքանչիւրը տասնական ոսկիի նուէր մը պիտի ստանան և մէկ մէկ ոսկի ալ մշնջենական յաւելում պիտի ըլլայ իրենց ամսաթոշակին վրայ։ Սեփոն ալ հինգական ոսկի նուէր և կէս կէս ոսկի ամսական յաւելում խոստացաւ, որմէ ետք ծառաները Մելինէի արտօնութեամբ մէկիկ մէկիկ ներկայացան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու երկու նշանածներուն։

Տեսարանը խիստ սրտագրաւ էր. ծառայ փոխելու սովորութիւնը չկար երկու ընտանիքներու մէջ ալ. ներս մտնողը դուրս չէր ելլար այլ եւս, և այն սպասաւորներն ու սպասուհիները որոնք իրենց թեւերուն վրայ մեծցուցած էին Յակոբիկն ու Սիրարփին չը կրցան իրենց արցունքն ու յուզումը զսպել։

Աբրահամ մանաւանդ որ ամէնէն հինն էր ու զգացումները չէր կրնար բերնով արտայայտել, երբ երկու նշանածներուն առջեւ գնաց, երկու ձեռքերը տարածեց, աչքերը դէպ ի երկինք սեւեռեց ու սկսաւ յորդ արցունք թափել, յուզելով ամբողջ ներկաները, ինչպէս նաեւ Յակոբիկն ու Սիրարփին, որոնք ա՛լ ամէն նկատում մոռնալով՝ մէկ մէկ ձեռքը համբուրեցին այս վաղեմի ծառային, որ ընտանիքին հայրը դարձած էր գրեթէ։

(Շարունակելի)

կը յորդորէ դպիրները որ, հակառակ պատուական դպրապետին տուած հրահանգին, իրենք ոչնական օրերու շարականները չուտով լպրտեն ու լմցնեն և մինչ միւս կողմէն դպրապետը մի քանի իրեն համախոհ դպիրներուն հետ կը սկսի օրուան ոչնին վայել կերպով երգել, Սրբազանը ասոր դայրանալով կ'առնէ կը քալէ։ Ս. Ծննդեան օրը խեղճ դպրապետին «Ընտրեալ»ը կիսկատար թերանը մնաց, որովհետեւ Ս. Պատարագիչը արարողութեանց կարճ ըլլալը հրամայած էր, ինքն ալ իր քարոզը կիսկատար ձգեց։ Առաջնորդ Ս. Հօր չափազանց պարզասրութիւնը ոև է ժամանակ արգելք չի կրնար ըլլալ իրեն եկեղեցական երգեցողութեանց հոգ տանելուն և կարգապահութեանց հսկելուն։

Գալով Պրուսայի 8-10 բազմամարդ թեմերուն, անոնց վիճակը աւելի արգահատելի կը գտնենք. խեղճերը 4-5 տարիէ ի վեր կանոնաւորապէս կը վճարեն աւանդական պղտիրի տուրքը և հակառակ ասոր, երբեք բահտը չեն ունենար Առաջնորդին երեսը տեսնելու և անկէ հոգեւորապէս մխիթարուելու։ Բարեբախտաբար եթէ Ցուվ. Սրբազան իր սովորական անտարբերութեամբ կը վարուի անոնց հետ ալ, գոնէ փոխանորդ Սրբ. Վարդան վրդ. Գասպարեան իր ժրաջանութեամբ մասամբ կը լեցնէ անոր պակասը։ Մեր առած տեղեկութեանց նայելով վերջերս Սէլէօղ և Եէնիճէ բազմամարդ գիւղերուն մէջ մի քանի եկեղեցական և կրթական գովելի բարեկարգութիւններ ընելով ժողովուրդը գոհ ձգած է։

—Տեղւոյս Վսիմ. Կուսակալը խրատիւ պատուիրած է որ սրճարանները և կազինոները կիրակի օրերը գոց պահուն մինչեւ եկեղեցիին աւարտումը։ Այս արգելքին շնորհիւ հիմա եկեղեցին սկսած է լեցուիլ ժողովուրդով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԲԱՄՊԱԿ

Պաշտօնակից մը երէկ կ'ըսէր թէ, բամպակը իմնալու հակամէտ է, մինչդեռ գիշերը Մանչէսթրէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Սրօթը բարձրացած է 9 բլնալի։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՏԱԳՆԱՊԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՍԷՋ

Ղէրլին քանի մը օրերուն երթալով կ'ընդարձակուէր այն տպաւորութիւնը թէ ռուսեւճարոնական տագնապը իր խստութենէն բան մը կորսնցուցած է։ Բայց չենք կրնար ըսել թէ այս կարծիքը չատ հաստատուն հիմի մը վրայ կը հանգչի, որովհետեւ այս եօթնեակին մէջ չպատահեցաւ բան մը որ կացութիւնը դէպի լաւն յեղաշրջէր։ Խաղաղիկ լուծման մը ընդհանուր փափաքը յաճախ վարդապետն կը ցուցնէ իրերը։ Եւրոպայի մէջ ամէն ոք կը հաւնայ թէ երկու Տէրութեանց միջեւ պատերազմին բացումը աղէտք մը պիտի ըլլայ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհին համար։ Եւ Եւրոպական Դիւանագիտութիւնը հարկ եղած լրջութեամբ և ծանրութեամբ այս կէտը կը հասկնէ ամէն օր Բեթերսպուրգի Դաշնէին։ Բայց մեծ տարբերութիւն կայ անշուշտ այս տեսակ բարեկամական դիտողութիւններուն և կարուկ միջնորդութեան մը միջեւ։ Բանակցութեան մէջ եղող Տէրութեանց՝ Ռուսիոյ և Ճաբոնի դիւանագիտները, Անգլիա և Ֆրանսա, անշուշտ վայրկեան մը իսկ պիտի չվարանին իրենց բարեխօսութիւնը ընձեռել, եթէ իրաւունք ունենան կարծելու թէ իրենց ծառայութիւնը պիտի ընդունուի։ Դիւանագիտութեան համար ո՛չ միայն անպատուաբեր, այլ սխալ մը եւս կ'ըլլայ՝ կանխաւ առաջարկել միջնորդութիւն մը, զոր չատ հաւանական է թէ պիտի մերժէ մէկ կամ միւս կողմը։ Սկզբ. բանակցողները իրենց մէջ գլխաւոր կէտերուն վրայ համաձայնելէն վերջ՝ ազդեցիկ չէզոքներու օժանդակութիւնը կրնայ օգտակար ըլլալ մէկին կամ միւսին նահանջը պատուաւոր ընելու համար։ Սակայն առ այժմ Ռուսիոյ և Ճաբոնի կը մնայ համաձայնութեան մը գալ առանց ուրիշներուն միջնորդութեան։ Երկու Տէրութիւնք դէմ առ դէմ կեցած են։ Մին կորուկ և որոշ բաներով բանաձեւած է իր «վերջնական պայմանները», և կը ապասէ թէ ասիկա պիտի մերժուի՝ թէ պիտի ընդունուի միւսին կողմէ։ Այդ միւսն ալ իր տալիք պատասխանը կը չափէ, կը ձեւէ, և հաւանաբար կը խորհի իր ընելիք զիջումներուն ատիճանին վրայ։ Ուստի խնդիրը առկախ կը մնայ, ինչպէս մնացած է քանի մը շաբաթներէ ի վեր։ Երբ Ռուսական Մանուցագիրը ընդունուի Թոքիոյի մէջ, Միքատոյի կառավարութեան կ'ինայ որոշելը թէ՝ նոր բանակցութիւններու առիւ բաց դուռ կայ թէ ոչ, թէ հարկ է խկոյն դիմել անուելի պատասխանութեան։

Անսուազութեան ժամանակամիջոցը չի կրնար չատ երկար տեւել։ Երկու շաբաթը անցաւ յորմէ հետէ Ճաբոնի Ցիշատակագիրը Թոքիոյէ Բեթերսպուրգ յղուարկուեցաւ, և տակաւին պատասխանը յանձնուած չէ։ Ցապաղման մասին ճաբոնական կառավարութեան ըզգացած անհամբերութիւնը կրնայ արդարանալ, ինչպէս նաեւ իր վերջին որոշումը որուն համեմատ պահանջեց Թոքիոյի Ռուս դեսպանէն որ հեռագրէ իր կառավարութեան փութացնելու համար պատասխանը, ինչպէս արդէն գրեցինք։ Ճաբոն իրաւունք ունի։ Մնք Ռուսիայէն պղտիկ Տէրութիւն մըն է, և ժամանակի ձգձգումը իրեն նըպաստաւոր չէ։ Ճաբոնցի պետական մարդիկը չատ աղէկ կը հասկնան թէ սպառազինուած զինադադարի մը անսահման երկարաձգումը մեզ կը հասցնէ Ճաբոնի Ռուսիոյ վրայ ունեցած ներկայ հաղմագիտական առաւելութիւններուն։ Ճաբոնի պատերազմին պարտաստութիւնները գրեթէ բոլորովին աւարտած են։ Ծ. Արեւելեան ջուրերուն մէջ իր նաւային գերակշռութիւնը ամէնուն կողմէ կը ճանչցուի, և եթէ հանին երկու յածանուերն ալ, որոնք, ինչպէս երէկ գրեցինք, Սէյլանէն ճամբայ ելած են, ծովու վրայ Ճաբոնցիներուն կացութիւնը ա՛լ աւելի պիտի բարւոքի։ Ճաբոնական կառավարութեան պատիւ կը բերէ սա՛ իրողութիւնը թէ մինչեւ ցարդ զգուշացաւ խաղաղասիրութեան համար յանկարծակին հարուած մը տալէ թշնամի մը, որուն պաշտպանողական զօրքը, ի՛նչ որ ալ ըլլայ, դեռ շատ տկար կէտեր ունի։ Անկեղծօրէն կը յուսացուի թէ իրենց համբերատարութիւնը պիտի վարձատրուի։

Եւրոպական մայրաքաղաքներէն եկած լուրերուն և զրոյցներուն նայելով, Ձարը պնդեր է որ ղանք չինայուի խաղաղիկ կարգադրութեան մը գալու համար։ Այս պարագային, ռուսական պատասխանին խմբագրութեան յապաղումը բոլորովին անմպաստ չէ խաղաղութեան շահերուն։ Հիմակ այլեւս համոզում գոյացած է Բեթերսպուրգի մէջ թէ նիւթական զիջումներով միայն կարելի է համոզել Ճաբոն։ Բայց, եթէ Ռուսիա պիտի զոհէ իր անձնասիրութիւնը, ընականաբար կ'ուզէ կանխաւ վստահ ըլլալ թէ իր դիտած նպատակին պիտի հասնի։

Այս դժուարին և ձգձգուած բանակցութիւններուն դժբախտութիւններէն մին ալ ա՛յն է թէ սկիզբէն ի վեր երկու կողմերն ալ իրարու մասին անվստահութիւն մը ունին։ Բայց ո՛չ ոք կրնայ պախարակել Ճաբոնցիները եթէ անոնք այսօր Ռուսիայէն իրական երաշխաւորութիւն կը պահանջեն Քորէայի և Մանչուրիոյ մասին, ակէց առաջ Ռուսիոյ կողմէ տրուած պատուոյ խօսքերուն և խոստումներուն խղճմտօրէն կատարմանը համար։ Ճաբոնցիք ո՛րքան ալ կարենան սկիզբները քանի մը իրական յաղթութիւններ տանիլ իրենց հակառակորդին վրայ, գիտեն սակայն թէ ո՛րքան վտանգաւոր է տեւական թշնամութիւններու մէջ մտնել հսկայի մը դէմ։ Թէև իրաւ է որ Պատերազմը վտանգաւոր է, բազմաթիւ ձեռնարկութիւն մըն է, սակայն, յարտեւ պատրաստութիւններու և մնայուն ապառնի գիրքերու հարկին տակ գտնուելու նեղութիւնը ա՛լ աւելի դէշ է։ Ճաբոնցիք չեն կրնար ներել որ արդի տագնապն ալ անցնի առանց բան մը կարգադրելու, եթէ բաց դուռ մը մնայ գարձեալ ապագայ յարձակման մը պատահականութեան առթիւ, երբ տրամադրելի ոյժերուն կշիռքը յայտնապէս իրենց հակառակորդին կողմը պիտի դառնայ։ Եթէ ռուս պետական մարդիկը իրօք կը փափաքին որ Խաղաղութիւնը պահպանուի, կրնան միջոց գտնել փարատելու համար Ճաբոնցիներուն արդարանալի կասկածները։ Պէտք է ցոյց տան որ կը փափաքին արտօնել Ճաբոնը որպէս զի ինքը ալ վայելէ հիւսիսային արեւելեան Ասիոյ մէջ ազդեցութեան այն չափը, որուն իրաւունք ունի իր աշխարհագրական դիրքին, իր ճարտարարուեստական շահերուն և իր ժողովուրդին ոգւոյն և կորովին պատճառաւ։ Պատճառ մը կայ հաւատալու թէ Ռուսիա, ինչպէս կ'ըսէ մեր Բարիզեան Թղթակիցը, արդէն որոշած է եւ առնել իր պահանջումները ի մասին Քորէայի։ Այդ երկրին մէջ Ճաբոնի գերակշիռ ազդեցութիւնը անտարակուսելի է։ Նոյն իսկ գոնէ Ցուզանի և Մազամբոյի ստացումը պիտի բաւէ Ճաբոնի, որովհետեւ այս կերպով Ճաբոնի նեղուցը ռազմագիտական հաշիւներու համեմատ գրեթէ անառիկ պիտի դառնայ։ Բանի որ Ճաբոնցիք որոշած են բանակ մը ղրկել Քորէայի մէջ, ըսել է թէ Ռուսք Եալու գետին եռեւը մնայ կ'ուզեն։ Բայց պէտք է յիշել որ Ճաբոնի պահանջումները միմիայն Քորէայի մէջ չեն սահմանափակուիր։ Կը պահանջէ նաև որ իր հաւասար իրաւունքները ճանչցուին Մանչուրիոյ մէջ։ Եթէ Ռուսիա Քորէայի մասին Ճաբոնի բոլոր ուզածները տայ, Ճաբոն եւս պիտի առնէ՞ արդեօք Մանչուրիոյ մասին ըրած պահանջումները, ասիկա որոշ չի գիտցուիր դեռ։

Մեր կարծիքով Ռուսիա իրեն համար չատ աղէկ բան մը ըրած կ'ըլլայ համաձայնութեան մը գալով Ճաբոնի հետ, որովհետեւ Ճաբոնի համբերութիւնը գրեթէ սպառած է։

(Սթանտարտ)

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Կառավարութիւնը Բայսդագին ներկայացուց օրինագիծ մը, որուն համեմատ դրամական հատուցում պիտի ըլլայ այն անձերուն որոնք ժամանակ մը բանտին մէջ մնալէ վերջ յետոյ անդարտ կ'արձակուին։ Այս փոխարինութիւնը, որ բանտարգելութեան պատճառած վնասներուն համարժէք պիտի ըլլայ, տեղի պիտի ունենայ պետական գանձին կողմէ այն գերմանական նահանգին, ուր դատավարութիւնը տեսնուած է։ Իսկ երբ զինուորական ըլլայ անպարտ արձակուողը, դրամական փոխարինութիւնը պիտի կատարուի զինուորական մնաց-ման կողմէ ա՛յն զօրաբանակին, որուն իրաւասութեան չրջանակին մէջ պիտի գումարուի զինուորական ատեանը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Փետր.— Խորհրդարանը այսօր բացուեցաւ։ Թագաւորը անձամբ կարդաց գահաճառը, որով կը յայտարարէ թէ միւս Պետութեանց հետ յարաբերութիւնները կը շարունակեն գոհացուցիչ ըլլալ։ Ցիշատակեց թէ իրաւարարական դաշնագիր մը կնքուած է Ֆրանսայի հետ։ Գահաճառը ի վեր հանեց նոյնպէս Թագաւորին Բարիզ ըրած ճամբորդութիւնը և Մ. Լուպէի Լոնտոն ըրած ճամբորդութիւնը։ Ապա խօսեցաւ Իտալիոյ և Հաբէշիստանի բարեկամական գործակցութեան վրայ Անգլիոյ հետ և հետեւեալն ըսաւ. «ռուսեւճարոն վէճին համար։—«Ուշադրութեամբ հետեւեցայ Ճաբոնի և Ռուսիոյ միջեւ եղած բանակցութեանց, Զինու և Քորէայի մէջ իրենց փոխադարձ շահերուն մասին։ Ցաւալի հետեւանք կ'ունենայ, եթէ այս երկիրներուն մէջ խաղաղութիւնը վրդովի։ Իմ կառավարութիւնս ուրախութեամբ պիտի ընձեռէ կարելի եղած օժանդակութիւնը, խաղաղարար լուծում մը տալու համար այս վէճին։»

ԲԱՐԻԶ։—Ուաշինկդընէ կը հեռագրուի թէ, Ռուսիոյ Ճաբոնի տուած պատասխանը հաղորդուած է Եւրոպական դահլիճներուն և կարծիքներու փոխանակութեան առիթ եղած է մանաւորապէս Մ. Նահանգաց, Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ։ Ռուսիոյ պատասխանին պարունակած զիջողութիւնները որոնք ամէնուն սպասածէն աւելի են, ինչպէս նաև արդարութեան և ուղղամտութեան զգացումները, որոնց ապացոյցը տուած է Ձարը, ամենուրեք սա տպաւորութիւնը առաջ բերին թէ պատերազմ պիտի չըլլայ, և եթէ տագնապը ուրիշ վախճան ունենայ, բոլոր պատասխանատուութիւնը պիտի ծանրանայ Ճաբոնի վրայ, որ բարոյապէս մեկուսացած պիտի գտնուի։ Ռուսական պատասխանագիրը առաջիկայ շաբաթ պիտի յանձնուի Ճաբոնի։

ՎԼԱՏԻՎՈՍՏՈՔ.— Զինեալ հինգ ռուս մարտանաւեր կազմ և պատրաստ են մեկնելու։

ԶԷՖԻՆԵԼ.— Սերպիոյ թագաւորին արտասովոր պատուիրակ գնդ. Տրակոչեվիչ այսօր պաշտօնապէս ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Նիքօլա իշխանին կողմէ։ Ճամբան առարկայ եղաւ ամբոխին խանդավառ ցոյցերուն, որոնց մէջ կը լսուէին «Կեցցէ՛ Սերպիոյ թագաւորը, կեցցէ՛ Նիքօլա իշխան» աղաղակները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Կրօն. Ժողովէն ներկայ էին Տ. Գրիգորիս արք. Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ արք. Մանկունի և Սեթեան ու Սանտալեանն ալագ քահանաները։ Քաղ. Ժողովէն ներկայ էին Գաբրիել էֆ. Նորատունկեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Մկրտիչ էֆ. Ասասեան և Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան։

1. Ս. Նախագահը ինչ ինչ տեղեկութիւններ հաղորդեց Մայր Աթոռոյ եկեղեց. գործոց վիճակին և այն զանազան անօրինութեանց և միջոցներուն վրայ որոնք ի գործ դրուած էին վերջերս։

2. Ժողովը ուշադրութեան առաւ Երուսաղէմի խնդրին նկատմամբ հասած վերջին գրութիւններն և Ս. Նախագահին յանձնեց փութացնել պարտուց բարձման և հաշուոց գործադրութեան համար նախորդ տնօրինութեանց գործադրութիւնը։

3. Տրապիզոնի առաջնորդին դէմ եղած ամբաստանութիւնները և բողոքները պարունակող գրերուն ուսումնասիրումի յանձնուած էր Եուսուֆեան Տիգրան էֆ.ի որ իր քննութեան արդիւնքը հաղորդեց Ժողովին։ Ժողովը լսելով նաև առաջնորդ Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաեանի բացատրութիւններն ալ, պէտք տեսաւ տեղական քննութիւն մը և այդ պաշտօնը յանձնեց Շապին Գարահիսարի առաջնորդ Տ. Մմբատ Ծ. Վրդ.ի որ իր վիճակը մեկնելու առթիւ հանդիպի նաեւ Տրապիզոն և հարկ եղած քննութիւնը կատարելով արդիւնքը տեղեկագրէ Ժողովին։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ձեմարան վարժարանին կարօտ ուսանողներուն գրենական և այլ պէտքերը մատակարարելու համար թաղին զարգացած և գործունեայ երիտասարդներէն կրթական Մանախումբ մը կազմուեցաւ, հետեւեալներէն՝ Աբրահամ էֆ. Գոտիկեան (Ատենապետ), Յակոբ էֆ. Նորհատեան (Ատենադպիր), Հրանտ էֆ. Գէղազեան (Դրամապետ), Երուանդ էֆ. Խիտարէրտեան (Մատակարար), Տիգրան էֆ. Դալբաշեան, Լեւոն էֆ. Պապոնեան, Խաչիկ էֆ. Եղեկիէլեան, Հրանտ էֆ. Փիլիկեան և Յակոբ էֆ. Խիտարէրտեան։

Այն Մանախումբը, որ կազմուած է Իւսկիւտարի զարգացեալ երիտասարդներէն, ամէն յոյս կը ներշնչէ թէ արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւն մը պիտի ունենայ իր գործունէութեամբը, և նիւթապէս պիտի սատարէ ճեմարանի վարժարանի Հոգաբարձութեան, որ անգամ կը կարօտի այսպիսի Մանախումբի մը անձնուէր օժանդակութեանը։ Միւս կողմէ փափաքելի է սակայն որ թաղեցիք ալ իրենց լուման չխնայեն կրթական նպատակին համար, և քաջալերեն նորընտիր Մանախումբը իր գործունէութեանը մէջ։

ՀԱԼԷՊԻՆ կը գրեն մեզի.— Մեծ բարեբախտութիւն մը եթէ ունինք, ան ալ Առաջնորդի մը ներկայութիւնն է։ Կաթողիկոս Սրբազանը կանուխէն գիտցաւ թեմական անկանոնութիւնները հարթել, ղրկելով ամէն կողմ լուրջ եկեղեցականներ ու ինքն ալ ուխտելով Աթոռը։ Նորին Ս. Օծութիւնը վանքը նորոգելու ձեռնարկած է ու վանքապատկան կալուածները ամրացնելու։ Թեմերու մէջ ալ անոր գործունէութիւնը լուրջ կերպարան մը կը ստանայ։ Կը մնայ միայն ունենալ իր քովը իմաստուն խորհրդականներ՝ որոնք քաջալերեն զինքը ամէն անգամ որ վանական կնճիռներ երեւան ելլեն։

Արդէն երեւցաւ թերթերու մէջ Տ. Կարապետ Ծ. Վրդ.ի Հալէպ-Այնթապ միացեալ վիճակաց Առաջնորդ ընտրուիլը։ Առաջնորդ Հայր Սուրբը իր համազգեր խրատներովը ու անուշ քարոզներովը կրցաւ ժողովուրդը իրեն գրաւել և թեմական օրինաւոր ժողովներ կազմել։ Լուրջ գործունէութիւն մը որով յաղթեց ամէն կնճիռները որ գոյութիւն կ'ունենան շատ անգամ անոթի վիճակներու մէջ, նամանաւանդ վարժարաններու շուրջ։ Անցած շաբթու հրապարակաւ եկեղեցիին մէջ կարդացուեցան չորս Կոնդակներ Նորին Ս. Օծութենէն եկած, որոնցմով կը վաւերացնէր Դաւառական, Քաղաքական և Կրօնական Ժողովներու ինչպէս նաև Առաջնորդի ընտրութիւնները։

Առաջնորդ Հայր Սուրբը, թէ՝ Մարաշ, թէ՝ Այնթապ և թէ հոս Հալէպ սոյն ընտրական գործին մէջ գերազանցած է միշտ իր նախորդները, չպատկանելով երբէք ոևէ կուսակցութեան և առանց կռիւի ու կնճռի իր նախասեռ ու խոհեմ վարմունքովը կրցած է ամէն բան լաւ կերպով կարգադրել ու կազմաւորել։

Հալէպի ժողովուրդը արդէն կուսակցամասամբ, և մասամբ ալ պահանջկոտ, չուներ մի քանի տարիներէ իվեր կրթ. հանդարտ գործունէութիւն մը։ Իրաւ Քաղ. Ժողովը այս անգամ Դրպրոցին ընդլայնմանը համար բաւական ծախքի դուռ բացաւ և ջանաց զայն փակել նոյն իսկ անձնական զոհողութիւններով, սակայն ան ալ առանց Առաջնորդ Հայր Սուրբին ներկայութեանը վերջ չպիտի գտնէր, քանի որ ամէնքը գործի մարդիկ՝ չէին կրնար հսկել անձամբ։ Հիմա վարժարանը ունեցաւ ընդարձակ սերտարան մը, ուր կընայ նաև սարքուիլ դպրոցական հանդէսներ։ Վարժարանը հիմա խաղաղիկ չրջան մը կը բոլորէ, որ քանի մը ժիր ու բանիրուն դպրոցասէրներու անդուլ ջանքովը նախանձելի դիրք մը գրաւած էր գրեթէ եօթ ութ տարիներէ ի վեր։ Դպրոցասիրութիւնը տեղւոյս մէջ մեծ զարկ մը առած է այժմ ու կը յուսացուի որ լուրջ վարիչի մը չրջահայեաց ու քաջալերանքն հսկողութիւնը ալ աւելի պիտի զարգացնէ կրթական գործը։

Ս. Առաջնորդը արդէն իսկ ձեռնարկած է Մանկապարտէզի մը բացման գործին։ Ժողովուրդը համակիր իրենց խանդավառ վարիչին, անշուշտ պիտի քաջալերէ զինքը թոյլ տալով որ եկեղեցին ու վարժարանը՝ լուրջ հսկողութեան մը ազդեցութեանը տակ ընթանայ յուշիկ՝նման հեզասահ առուակի մը։

Այս կիրակի կատարուեցաւ եկեղեցիին մէջ վարժարանի Ծնունդի հանդէսը։ Ուռուն բազմութիւն մը կար։ Ս. Առաջնորդը իր քովը ունենալով տեղւոյս Ռասուին. Խորհուրդի անդամները իշաւ եկեղեցին, ու բացաւ հանդէսը Համիտիէ քայլերգով և բարեմաղթութիւններ եղան մեր գթառատ Կայսեր ու Ս. Կաթողիկոսին համար։ Հաճելի ժամանց մը մարզիչ ու հրահանգիչ։ Վարժարանին երկսեռ սանուհիքը խիստ յաջող կերպով ցուցադրեցին թէ՝ երգերը և թէ տրամ.խօսութիւնները օրուան հանդէսին յարմար։

Վարժարանս ունեցաւ նաև ֆրանսերէնի ուսուցիչ մը, կարող Դերմանացի, մը որ պիտի աւանդէ դասերը խօսելավարժութեամբ։ Նախակրթարանի երկսեռ սանունք ամէնքն ալ պիտի օգտուին նորընտիր ուսուցիչէն, որվ կը յուսանք թէ քիչ ժամանակի մէջ այդ պակասն ալ պիտի լրացնէ իր անդուլ ու անխոնջ ջանքովը։

Ժամանակին հետ մտաւորապէս յառաջանալ, ծթուած փտուած գաղափարներու չդոնուիլ, վարժապետական կուսակցասէր լճացած կեանքը արմատախիլ ընել, դպրոցը նոր ուժերով կազմակերպել և տարուան չրջանաւարտներու գործնական կրթութիւն մը ընձեռել, սա՛ մեր գաղափարները մեր գործնական կրթութիւն մը ընձեռել, սա՛ մեր գաղափարները մեր գործնական կրթութիւն մը ունենալ, ինչ որ կը փափաքինք առ ի գործ։ Ինչ որ ինքն ալ ունի։ Ինչ որ ինքն ալ ունի։ Ինչ որ ինքն ալ ունի

*** Գերեզմանատան մէջ ալ դամբանականներ արտասանուեցան ողբացեալ երիտասարդին ընկերներուն կողմէ։

Հանի Ցառութիւն էֆ. Արխանեան, Հանի Ճիվան (Թադէոս) էֆ. Արխանեան, Հանի Կարապետ էֆ. Արխանեան, Հանի Գէորգ էֆ, Արխանեան, եւ Գրիգոր էֆ. Թ. Արխանեան իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հանեցան նեռկայ զսնուիլ վաղամեռիկ

ՍԻՄՈՆ էֆ. ՄՀՏ. Թ. ԱՐԽԱՆԵԱՆԻ

յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, եւ այս առթիւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

Ս. ԳՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ազն. Ալեքսան էֆ. Թօփալեան որ գովելի առատաձեռնութեամբ ամէն առթիւ աղքատաձեռնութեամբ ամէն առթիւ չզլանար իր օժանդակութիւնն յօգուտ բազմակարօտ հաստատութեանս, այս անգամ ևս իր որդւոյն Ազն. Գուրգէն էֆ.ի ընդ Ազն. Օր. Նուարդ Գ. Սալանեանի ամուսնութեանն առթիւ, բարեհաճած է (50) լիրան օսմ. ոսկի նուիրել Հիւանդանոցիս, այս կերպով իրենց ուրախութեան մասնակից ընելով անդ պատսպարուած հազարէ աւելի տարաբաղդները։

Զայս հրապարակաւ ծանուցանելով Հոգաբարձութիւնս ի դիմաց ընդհանուր պատսպարելոց կը փութայ իր խորին և սրտագին շնորհակալիքն յայտնել ազնիւ նուիրատուին։

***

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Անվերջանակ հետեւեալ պատուիրան ազգայինք, նախաձեռնութեամբ Մեծ. Անտոն էֆ. Ճանիկեանի, փոխան Օրացոյցի 300 ֆրանք հաւաքելով ղրկած են Հիւանդանոցիս, ձեռամբ Կարապետ էֆ. Փափազեանի։

Տեարք Հ. Իրէքճեան 40 ֆրանք, Մ. Իրէքճեան 40, Ի. Համբարձումեան 20, Մ. Սարբեան 20, Ս. Բուլճեան 20, Հ. Բուլճեան 20, Վ. Բուլճեան, 20, Մ. Շիրինեան 20, Մ. Խերեան 20, Ռ. Սվաճեան 20, Ա. Ճանիկեան 20, Գէորգեան եղբարք 20, Օ. Նիքոթեան 10, Մ. Միսաք 10։

(ԿՆԻԿ)

Պ. ԽԱՉԻԿ ԷԼՄԱՍԵԱՆԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Արեւելքի 5405 թուոյն մէջ Խ. Էլմասեան ստորագրութեամբ և «Տրապիզոնի Առաջնորդը» վերնագրով յօդուածին ի պատասխան՝ հրապարակաւ կը յայտնենք թէ՝ իր սովորական կեղծիքներէն մին էր այն, որուն այս անգամ գրչի աւելի ճոխ սեթեւեթներ մը տալ փորձած էր։

Նոյն յօդուածին նկատողութեան արժանի կէտերը մէջ բերելով, կը փութանք անոնց պատասխանները տալ մի առ մի։

1. Կ'առարկուի թէ՝ Առաջնորդին քմահաճոյքովն էր որ Դաւառ. Ժողովը չի գումարուեցաւ։ Բանաւոր չէ այս առարկութիւն։ զի եթէ նոյն Ժողովի անդամոց մեծամասնութիւնը գումարել ուզեր, Առաջնորդին քմահաճոյքը (եթէ ունէր), արգելք մը չէր կրնար ըլլալ։ Իբր թէ Ժողովին պիտի առաջարկուէր լուծել Բաղ. Ժողովը։ Եթէ Դաւառ. Ժողովի մեծամասնութիւնը հաւանութիւն ունենար այդ քանին, բնականաբար կը գործադրէր զայն։ Բայց անձնասէր քմահաճոյքը՝ Առաջնորդ Հօր հակառակորդներուն է, քանի որ Ժողովին մեծամասնութիւնը համամիտ չի գտնուեցաւ իրենց։

2. Կ'առարկուի թէ Բաղ. Ժողովոյ ամէն անդամներն ալ Առաջնորդին կուսակից են։ Ասով միթէ Առաջնորդը յանցաւո՞ր կ'ըլլայ. Առաջնորդն էր այդ մարդիկը ընտրողը։ Ոչ ապաքէն Դաւառ. Ժողովոյ քուէով ընտրուած են անոնք և կեդրոնէն վաւերացուած։ Հետեւաբար անոնք սակագիններ դնելու և այլ կարեւոր անօրինութիւններ ընելու ձեռնհասութիւն ունէին։ Միծաղելի էր յօդուածագրին զայրոյթը ընդդէմ այդ յարգելի անձնաւորութեանց։ Առաջնորդին քմահաճոյք ըսուածը՝ այն է արդեօք որ նա չը նպաստեց՝ յօդուածագրին ու անոր ընկերներուն ապօրինի և անիրաւ չահադիտութեանց յաջողութեանը։

3. Տրապիզոնցին իբր թէ քառասուն տարիէ ի վեր Տ. Եղնիկ վրդ.ի պէս անհամակրելի առաջնորդ մը տեսած չէ։ Թուումն մասանց ընել աւելորդ է. քառասուն տարիէ ի վեր Տրապիզոնցին ո՛ր առաջնորդին որ համակրած է թող ցոյց տայ...։ Գոնէ Տ. Եղնիկ վրդ. ժողովուրդին և ժողովականներուն մեծամասնութենէն համակրութիւն գտած է։

4. Կ'առարկուի թէ Առաջնորդը չէ եկեղեցին շինողը, այլ ժողովուրդը։ Ինչո՞ւ ուրեմն 20 տարիներէ ի վեր եկեղեցին չէին շիներ, երբ ամէն պաշտօնական ձեւակերպութիւն կատարուած լմնցած էր։ Տարիներ առաջ եկեղեցւոյ շինութեան համար հաւաքուած դրամներու մասին՝ այդ իմաստակները՝ տեսէք ինչ իմաստասիրութիւն ըրած են.—«Եկեղեցի ըսելը ժողովուրդ ըսել է, ժողովուրդն ալ մենք ենք, մենք զմեզ շինելով եկեղեցին շինած կ'ըլլանք»։ Այս նորօրինակ ու սքանչելի տրամաբանութիւններով դբրամները կոկորդած են։ Այս խնդրոյն առթիւ զանազան կողմերէ եկած նամակներն անչուշտ մոռցուած չեն։

Ցօդուածագի՛ր ատենապետ, չէ՛ թէ ժողովուրդը եկեղեցի չի կրնար շինել, մենք այդպէս չենք խորհիր, այլ կ'ըսենք թէ՝ ժողովուրդը շինուելիք եկեղեցիին դրամները, առանց Առաջնորդի ներկայութեան, ձեզ չի վստահիր։ Այսպէս չեղա՞ւ արդեօք։ Կարդացէ՛ք ձեր ստորագրութեան տակ եղած արձանագրութիւնները. անոնց մէջ պիտի տեսնէք որ Առաջնորդը ձեզ ալ հաճոյակատար եղաւ, հակառակ ժողովուրդին բողոքանաց, թոյլատրելով որ ձեր ատենապետութեան պաշտօնին բարձրութիւնը չի պահելով, եկեղեցւոյ Շինութեան Ծանձնաժողովին գրագրութեան պաշտօնին իջնաք, 4 ոսկի ամսականի փոխարէն, որով 7 ամսուան մէջ 28 ոսկի գրպանեցիք։ Դուք չէ՞ք որ ժողովրդական հանգանութեան մասնակցելու ձեւով 500 ղ.. ստորագրեցիք, սակայն 5 փարա չի վճարեցիք։ Կը հարցուի ձեզ, Ժողովոյ դրած սակագինը կեղեքում է, թէ ոչ ձեր այս ըրածը։

Եթէ կ'ուզէք, աւելի հեռուն փնտռեցէք ձեր կեանքի մանրամասնութիւնները։ Պիտի գտնէք՝ ընտանիքներ, վարժապետական խառնակչութիւններ, և նոյն իսկ ժողովոց տումարներուն մէջ արձանագրուած ոչ-պատուաբեր անցեալ արարքներ, որոնց ամէնուն՝ յակամայս աչք գոցուած է՝ ի յարգանս Ժողովոյ անդամոց արժանապատուութեան։

Առաջնորդին նկատմամբ ձեր քով պահած բողոքներն և ձեռքերնիդ ունեցած շինծու ամբաստանագրերը պարապ տեղը մի՛ պահէք։ Արդէն ատոնց ամէնէն զօրաւոր կարծուած նմոյշները պաշտօնապէս հաղորդուած են Առաջնորդին, որոնց բացատրութիւնները ի մտոյ պիտի յայտարարուին։ ատոնցմով պիտի յայտնուին ձեր ո՛վ ըլլալը և ձեր համախոհներուն թաքուն շահադիտութիւնները, զորս քառասուն տարիէ ի վեր՝ վերջապէ՛ս անաչառ Առաջնորդ մը կարողացաւ մատնանիշ ընել, յօգուտ Հայ համայնքին Տրապիզոնի։

ՏՐԱՊԻԶՈՆՑԻ ՄԸ

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐ ԵՒ ՆՇԱՆՑՈՒՔՆԵՐ

ՀԱՐՍՆԻՔ

ԴՈՒՐԳԻՆ ԷՖ. Ա. ԹՕՓԱԼԵԱՆ
ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ Գ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ
պիտի պսակուին

առաջիկայ Բ. ցերեկ Յունվար 26 ժամը ճիշտ 4½ին (ը. Թ.) Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ։

***

ՊՕՂՈՍ ԷՖ. ԷՆԳԷՈՒԷՐՃԵԱՆ
ՕՐ. ԱՆԴԻԼ ԳԱԼԱՆԵԱՆ
պիտի պսակուին

առաջիկայ Կիրակի Յունվար 25 ցորեկուան ժամը 8ին (ը. Թ.) Վիէննայի Մխիթարեանց Անարատ Յղութիւն Ս. Եկեղեցիին մէջ ի Բանկալթի։

***

ՍՏԵՓԱՆ ԷՖ. ՏԻՏԻԵԱՆ
ՕՐ. ՊԻԱՊԷՐԻՍ ԲԱՐՋԱՆԵԱՆ
պիտի պսակուին

առաջիկայ Բ. Յունվար 26, ժամը ճիշտ 8½ին (ը. Թ.), Բերայի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցիին մէջ

***

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ԵԶՆԻԿ ԷՖ. ՄԻՆԷՇՃԵԱՆ
ՕՐ. ԱՐԱՔԵԼԻ ՍԷՐՄԱՔԷՇՃԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԵԱԼՔ

ՄԵՐ ՁԵՐՄ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԱՄԷՆՈՒՆ ԱԼ

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

3 Փետրվար 1904

Ֆրանս. 3% 3% Français)	97	90
Բէժի (Tab. Turcs)	368	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	86	87
Երկաթուղի (Lots Turcs)	127	—
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	587	—
Թրանսվալ (Transvaal)	100	—

ՆԸՇԱՆ

Եավէրանը հաղորդեցէք Շէհրիեարիւէն խիթիհքեամ մուալլիմի ֆէրիգ սաատէթլու Ավլէր փաշա հաղրէթլէրիէ պիրինճի բիւթպէտէն նըշանը ալիի Օսմանի վէ ալթուն վէ կիւմիւշ իմթիյազ միտալիալարը իհսան պույրուլմուշ ատր։

Պայթար վէ էճզաճը բիւշտիյի ասքէրիէսի բէսսամ մուալլիմի եիւզ պաշը ֆիթուվէթլու Ճէմալ էֆէնտիյէ պէշինճի բիւթպէտէն Մէհիտի նըշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ ատր։

ՆԵՐՔԻՆ

1320ի ԵԼՄՏԱՑՈՑՑԸ.—1320 տարուոյն ընդհ. ելմտացոյցին պատրաստութեան համար, պետական պաշտօնարանները հրաւիրուեցան իրենց ելմտացոյցը ղրկել Ելմտական Նախարարութեան։

ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պաշտօն ունի ոստիկաններու պարտականութեանց կանոնագիրը ուսումնասիրել և անհրաժեշտ դատուած փոփոխութիւնները ներմուծել։ Ընդհ. քննիչ Լէֆուլոն կոմս և ուրիշ պաշտօնատարներ կ'անդամակցին այդ յանձնաժողովին։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Խիւսավեդիկեար և Ապտիլգասիր յածաւորակները, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի նորոգուին Անսալտօ տան կողմէ։

ԲԱՆԱԿԻՆ համար բաւականաչափ բահ և տապար պիտի պատրաստուին Արքունի նաւարանին զործարանին մէջ։ Այդ առթիւ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Ռէնէ ու Բէրուէրէ գիւղախումբերու գիւղերուն մէջ, վերջին դէպքերէն վնասուած 2243 կարօտներու երրորդ անդամ ըլլալով 33,840 ղրուշ բաշխուած է։ Կէվաթի ու Թիմուր Հիսարի կողմերը 1804 կարօտներու 27,060 ղրուշ բաշխուած է. Մանասթիր բնակող Սմիլէվցի և Կէվաթցիներուն՝ 14,085, Բէսրիէի մէջ 2724 կարօտեալի՝ 40,860, Դրչոլայի մէջ 1380 կարօտեալի՝ 20,400 և Օլբրի մէջ ալ 107,360 ղրուշ։ Այդ տեղերը մինչեւ հիմա 5356 բնակարաններու շինութիւնները աւարտած են։

—Աթէնքի համալսարանին Բ. մնօրէնը Մ. Բաղդիս, որ վերջերս պըտոյտ մը կատարած էր Եւրոպայի մէջ, յայտարարեր է թէ, եւրոպական լրագիրները, մանաւանդ Ֆրանսականները անո՛ր համար կը պարտանեն Պուլկար խռովարարները, որովհետեւ փոխարէն դրամ կը ստանան։

ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ նոր փողոցներ բանալ։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նաև պէտք եղած գումարը յատկացնել Բերայի քանի մը փողոցներու սալարկումին համար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՅՈՐԵՆՆԵՐՈՒ առաքումները շատցնելու մտօք, հարցուեցաւ Անատոլուի Երկաթուղիի Ընկերութեան թէ, իրեն փոխադրութեան սակագինին վրայ ինչ վերջնական զեղչ պիտի կրնայ ընել։

ՄԻՋՆՈՐԴՆԵՐԸ.— Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը առաջարկեց որ, կալուածներու և հողերու առուծախին կամ վարձու տրուելուն միջնորդող անձերուն մէկ ցուցակը պատրաստուելով անոնց իւրաքանչիւրէն 5ական ղր.ի տուրք մը առնուի Հիճազի Երկաթուղիին համար։

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ.—Շերքէթի Վարչութիւնը, արտօնութիւն խնդրած էր Մարմարայի մէջ շոգենաւ բանեցնելու համար։ Ծովային Նախարարութիւնը պատասխանեց թէ, Մախսուսէի Նկատմամբ բարենորոգումներ պիտի գործադրուին և Մախսուսէի շոգենաւներէն զատ եթէ ուրիշ շոգենաւեր արտօնուին Մարմարայի նաւահանգիստները երթեւեկել, նոյն վարչութեան հաւատարիներն ու շահերը պիտի վնասուին։ Հետեւաբար այդ գործը Մախսուսէի կը վերաբերի, որ արագընթաց շոգենաւեր գնելով կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատէ նոյն գիծին համար։

ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ ԱՇԿԵՐՏՆԵՐԸ.— Բժշկական Վարժարանին դեղագործական ճիւղին հետեւելու համար հարկ է նախ 3 տարի աշակերտել դեղարանի մը մէջ։ Բայց շատեր իրենց անունը իբր աշկերտ արձանագրել տալէ վերջ, դեղարանէն ելլելով ուրիշ տեղեր ծառայութեան կը մտնեն, աւելի շահաւոր գտնելով։ Այս անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար, ասկէց ետք տարին 3 անգամ յանկարծական քննութիւն մը պիտի կատարուի դեղարաններուն մէջ՝ հաստատելու համար թէ հո՞ն են աշկերտները։ Դեղարանապետները պարտաւոր պիտի ըլլան ծանուցանել իրենց աշկերտներուն մեկնումը կամ արձակումը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Բարձ. Խորհուրդին որոշումով Սիւրիական Տրիպոլսոյ և Սիւէյտիի միջեւ ծովեզերքին ժամանումներուն դէմ դրուած բժշկական քննութիւնը ջնջուեցաւ։

ՍՐԱՀԱՂ.—Ամէն տարուան պէս այս տարի ալ սրահաղ մը պիտի կատարուի Պոլսոյ մէջ զբօսասէրներու կողմէ։ Պիտի մասնակցին դեսպանատանց բոլոր զինուորական կցորդները։ Սրամարտութեան վարպետներ հրաւիրուած են Իզմիրէն և Սէլանիկէն, որոնք պիտի գան չափուիլ Պոլսոյնեներուն հետ։ Սրահաղի տեսակներէն զատ տեղի պիտի ունենան նաեւ կռփամարտութիւն, ըմբշամարտութիւն, մարմնամարզ և այլն։

ԱԳԲՐՈՒԹԵԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒ յատուկ, Էնկիւրիի և Էրզրումի հիւանդանոցները պիտի ընդարձակուին։

ՄԱՔՍԱԳԻՆ վարչութիւնը պաշտօնակ պիտի ընէ քանի մը պաշտօնեաներ, որոնք իսլամ ուսանողներէն դրամ գանձած էին մաքսատուրքի կամ դրօշմատուրքի անունով։

ՈՍԿԵՂՋԻՐԻ չոգենաւերուն վարչութեան հաշիւները քննող յանձնաժողովը կը շարունակէ երեւան հանել նոր զեղծումներ։ Հաստատեց թէ պաշտօնեաներուն ամսաթոշակներէն, հանգստեան մնուցիկն համար վար դրուած % 5էն գոյացած գումարը գողցուած է. այդ առթիւ իր տեղեկագիրը մատոյց ձեռնհաս իշխանութեան։ Իսկ Ֆիլիբ անուն պաշտօնեայի մը իւրացուցած 300 ոսկին որոշեց գանձել անոր երաշխաւորէն։ Տեարակներու քննութենէն հաստատուեցաւ որ վարչութեան նկարիչ Միքէլի համար օրական 10 ղշ. նշանակուած էր, մինչ ան 9 ամիս է որ չէր աշխատիր. ատկից 2700 ղշ.ի բաց մը գոյացած է։ Ծանձնաժողովը իր քննութիւնները կը շարունակէ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՁՄԵՌԸ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ. — Խարբերդէն կը գրեն մեզի Յնվ. 9 թուականով.—Կը կարծենք թէ Պոլիս ձմեռը թեթեւ ըլլալու է. հոս բաւական սաստիկ է ձմեռը, ատիճանը զէրոյէն վար 20-25° կը ցուցնէ, այսօր մինչեւ 30է իջաւ։ Եփրատ գետը մինչեւ քանի մը կանգուն խորութեամբ սառած է այնպէս որ թիւթատարի, բեռի և ճամբորդի կառքեր կրնան անցնիլ անոր վրայէն։ Դիւղերը գացող ճամբորդներէն ոմանք ճամբան կը սառին։

—Հալէպէն ալ կը գրեն թէ օդերը սաստիկ ցրտած են և առատ ձիւն տեղացած է։ Էլպիստանի մէջ ջերմաչափը 29 ատիճան կը ցուցնէ Օէն վար։

ԱՐԿԱՆ.—Եէսիր Բազար բնակող Պէչիր Ցուատ էֆ. ապրի օր, մեծ շուկային մէջ որպէս զի նշանառութեան ձեւը ցուցնէ և փորձէ։ Սակայն հրացանը լեցուն ըլլալով պայթեցաւ և գնդակը գնաց մխուեցաւ Պարսիկին վիզը։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Եղեռնադատ Ատեանը առջի օր դատեց Իսմայիլ և Ահմէտ անուն անձերը, որոնք ամբաստանուած էին Թօփհանէի մտ, ծխավաճառի խանութ մը այրած ըլլալու յանցանքով. ամբաստանութիւնը հաստատուած չըլլալով արձակուեցան. սակայն պատժական օրէնքին 230րդ. յօդուածին համաձայն, միայն 3ական ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցան, գողութիւն գործած ըլլալնուն համար։

—Եղեռնադատ Ատեանը մահուան դատապարտեց Մէրթ և Թահիր անուն չարագործները, որոնք Նոյեմբերի սկիզբները, Դարթալի մէջ ջրհորը նետած էին Բօչօ անուն յոյնը և անոր մահուան պատճառ եղած էին։

—Վեց ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Մեծ Շուկայի հուսակար գողերէն Սալի։

Հ. ԲԱԶՈՒՆԻԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐՈՒՆ դատը, առջի օր քննուեցաւ Առեւտր. Ա. դատարանին կողմէ։ Մխիթարեանց փաստաբանները պընդեցին թէ մխիթարեանց Օսմ. կառավարութեան կողմէ կարգ մը Ֆէրմաններով ճանչցուած է, անոր պաշտպանութիւնը կը վայելէ և թէ Աբքան իրաւունք ունի դատ բանալու։ Առանց դէմ առարկութիւններ ըրին ժառանգորդներուն փաստաբանները։ Դատարանը ուղեց յիշեալ Ֆէրմանները տեսնել։ Այս մտօք դատը 15 օրուան յետաձգուեցաւ։

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ ԳՈՂԵՐ.—Ղալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոցին մէջ, ձօն Մաքսուալ հեղէն չոգենաւային ընկերութեան գրասենեակին դրամարկղը առջի առտու խորտակուած էր։ Ոստիկանութիւնը տեղեկացաւ թէ գողութիւնը դուրսէն գործուած չէ, այլ, Բ. յարկին ետեւի պատուհանին երկաթ վանդակորմը բացուած է։ Դրամարկղին մէջ 15 ոսկի մնայն կար։ Հեղէնեանպատակ Եանի անուն սպասաւորը ըսաւ թէ, երբ սովորական ժամուն խանութ եկած էր, դուռը բաց գտած էր և դրամարկղը խորտակուած։ Նախորդ գիշեր, գրասենեակին պաշտօնեաներուն հետ դուրս ելեր և կղպեր է խանութը։ Դրան բանալին միշտ իր քով կը գըտնուէր։

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՑՐԱԾ.— Գիլանի մէջ Դէորգ անուն Հայու մը 8 տարու աղջիկը, տան մէջ մինակ մնալով, սպսեր է խաղալ կրակին հետ, որմէ բռնկեր են հագուստները և հէգ պզտիկը ողջ ողջ այրեր է ցաւագին աղաղակներով։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ ՄԸ առջի օր Հայ կնոջ մը դրամապանակը շորթեց, Բերա Ֆէրիխէյ փողոցին մէջ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 3 Փետր. — Բեթերսպուրկէն կը տեղեկացնեն թէ, Ռուսիոյ պատասխանը Ճապոնի չյանձնուած՝ պէտք եղած փոփոխութիւնները ընելու մտօք, պիտի հաղորդուի Ռուսիոյ Ծ. Արեւելեան փոխարքայ Ծովակալ Ալէքսէվի։

—Սխալ է այն լուրը թէ՝ Ֆրանսա, Անգլիա և Ամերիկա պնդած են Ճապոնի, խաղաղութիւնը չվրդովել։

Կարդալ Դ. երես «Իւնիոն»
Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Յունվար 21/3 Փետր. 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	94.07½
Ամէնէն բարձր գինը	94.13
» վար գինը	93.38

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	125.50
Երէկուան բարձր գինը	126.⅛
» վար »	125.25
Բարաք	305.
Բրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	268.
Թրանսվալ	96.
Պանք Նաս. Կրէս.	442.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.10
Բէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	—.
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.92
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.90

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.16
Անգլիական ոսկի	110.02
Ֆրանսական ոսկի	87.16
Բրիմից	51.04
Նոր մէթալիք	102.20
Բօլ	90.10
Բուպլի թղթադրամ	8.62
Լոնտոն 3 ամիս	110.20
Բարիզ »	22.65

"ՄԱՆՉՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

22 Յունվար 1904 19

ԼՔԷ ՓՈՂՈՑԹՍ ՈՉԻՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ժ.

«Կը տեսնէք որ, պարոն մարքիզ, թէ՝ հարուստ և թէ մեր բարքերուն անծանօթ մարդու մը երեւոյթը առած էի։ Անա՛նկ արդուզարդ մը չինած էի, զոր «զգացումներ արթնցնող» կը կոչեն, որովհետեւ շատ մը կիներու երազել կուտայ ան։ Անօգուտ է ըսել որ, կատարելապէս կեղծ էին իմ ադամանդներս։

«—Տիկինը կրնա՞յ տեսնուիլ, հարցուցի։

«—Չեմ գիտեր, պարոն։ Պարոնը կ'ուզէ՞ իր անունը յայտնել, պատասխանեց ինծի վառվռուն դէմքով սպասուհի մը։

«Նախ և առաջ ֆրանսերէն լեզուին մէջ շատ վարժ չըլլալ ձեւացնելով, չհասկնալու զարկի. յետոյ պատասխանեցի իտալական շեշտով մը, զոր փոխառած էի, քանի մը օրէ ի վեր Տիկին Վիտալի հետ ունեցած յարաբերութիւններու առիթով։

«—Անունս թէպէտ ձեր տիրուհիին անծանօթ է, և սակայն իր բարեկամներէն շատերուն կողմէ յանձնարարուած եմ արդէն։ Նաբոլիէն կուգամ, և եթէ կ'ուզէք այցաքարտս ներկայացուցէք իրեն...

«Աղնուականի քառթ մը տուի իրեն, զոր առջի օր իսկ պատրաստել տուած էի դեռ, և սպասուհին՝ չքեղ սրահ մը մտցնելէ ետքը զիս, գնաց իր տիրուհիին տեղեկացնելու։

«Սրահը կը սպասէի։ Տիկին տ'Երման չուշացաւ. խարտեաշ, գէր ու թոռմած դէմքով պզտիկ կին մը է. ան ատիճան ներկուած է որ, ճշդութեան կարելի չէ ըսել թէ դեղցի՞կ է։ Դիմագիծները բաւական նուրբ են սակայն. բաւական հաճելի բնաւորութիւն մը ունի։ Կապոյտ մետաքսէ երկայն սենեկազգեստ մը հագած էր, որ մարմինին կարկառուն մասերը երեւան կը հանէր։

«—Պարո՛ն կոմս, ըսաւ ինծի՝ կարդալով իրեն ղրկած այցաքարտս, զոր դեռ ձեռքը կը բռնէր, և հիանալով ինծի հետ ծանօթանալուն համար։ Նըստելու ձանձրոյթը յանձն առէք։ Ըսուեցաւ որ ինծի յանձնարարուած էք...

«—Ձեր բարեկամներէն շատերուն կողմէ, տիկին, ի մէջ այլոց Սանթա Վիչչինի մարքիզէն։

«—Ա՜հ, այդ սիրական մարքիզը. հինգ վեց տարիէ ի վեր չեմ տեսած զայն, միշտ աղէ՞կ է։

«—Մի՛շտ, տիկին, մի՛շտ...

«—Նաբոլիէ՞ն կուգաք...

«—Ճիշդ հոնկէ, այո՛, տիկին։

«—Եւ խորհեցաք գալ զիս տեսնալ. սքանչելի գաղափար։

«—Ձեր վրայ շատ լաւ խօսեցան ինծի։

«—Կը շողոքորթէք. դուցէ հիմա աւրունք իրարու հետ, ըսաւ կատրուելով։

«—Ա՜հ, տիկին, չա՜տ պիտի ցաւիմ։ Խորհեցէք անգամ մը որ Բարիզ ո՛չ մէկ ծանօթ, ո՛չ մէկ բարեկամ ունիմ։

«—Խե՜ղճ երիտասարդ։ Բայց իմ տունս ձերինն է։ Առանց գաղտնապահութեան ըսէք միայն թէ, ինչ պիտի ընէք հոս։

«—Բիչ մը մխիթարուելու եկայ, տիկին. մեծ վիշտեր կրեցի. քանի մը ամսուան մէջ ամէնէն մօտիկ ազգականներս կորսնցուցի։ Դեռ սուգի մէջ կը տեսնէք արդէն զիս։

«—Իրա՛ւ այդպէս է։ Մեր քով հաստատուելու մի՞տք ունիք, հարցուց հետաքրքրութեամբ։

«—Թերե՛ւս, եթէ ախորժիմ Բարիզէն։

«—Գիտէք անշուշտ թէ անկէ ախորժելու կամ հոն աղէկ ապրելու համար շատ սակ պէտք է։

«—Օ՜հ, ատիկա հոգս չէ՛, հերիք է որ ախորժիմ։

«Կատարեալ պարզութիւնով մը ըրած այս յայտնութեանս վրայ տիկին տ'Էրմօն աւելի մօտեցաւ ինծի։

«—Եւ ինչ են ձեր ճաշակները, ըսաւ ինձ, պէտք է ջանամ զանոնք գոհացնելու, քանի որ դուք ինծի յանձնարարուած էք բարեկամներուս կողմէ։

«—Ատուա՞ծ իմ, տիկի՛ն, գրեթէ հաւասարապէս կը սիրեմ բոլոր այն բաները՝ որոնք բարի և գեղեցիկ են։

«—Տեսէ՛ք, բաւական բացատրեցիք միտքերնիդ։ Բայց անշուշտ նախասիրութիւններ ունիք։

«—Ունի՛մ։

«—Որո՞նք են անոնք։

«—Կ'ուզէք գիտնա՞լ անպատճառ։

«—Անտարակոյս։

«—Կը պաշտեմ կիներուն ընկերակցութիւնը։

«—Առաջին անգամ ձեզ տեսնալով կասկածեցայ արդէն...։

«—Ինչպէս։

«—Բնակա՛ն բան մըն է որ, պատասխանեց Բէլաժի՝ փորձելով աչքերը խոնարհեցնել, մարդոց հաճելի կ'ըլլան այն կիները, որոնք արդէն հաճելի կը դտնեն զիրենք։ Անկեղծ եղիք, շատ մը անգութ կիներու չը հանդիպեցա՞ք։

«Պարոն մարքիզ, առաջին անգամն է որ այսպիսի քօմբլիման մը կ'ընէին ինծի։ Կ'երեւի թէ շատ աղէ՛կ ծպտուած էի։ Այսուհանդերձ կը հաւատա՞ք որ վայրկեան մը դերս իրաւ կարծելով պիտի լրջանայի և պիտի կարմրէ՞նայի։ Մի՛ ծաղրէք ինծի, որովհետեւ մարդ եթէ որս չի գտնէ շուքովը կը գոհանայ։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՍԱՌ 183

ԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒՊԵՏԸ

Վ. Է. Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՀԵՏՔԱՔՐՈՒԹԻՒՆԸ

11

Խօսակցութիւն

—Աստուած պահէ զիս ձեզի յանդիմանութիւն ուղղելէ, բարեկամս Տօն Միկէլ, սակայն առ ալ ըսեմ թէ՝ եթէ արեւ մարը մանելէն առաջ հոս չի հասնիէք, մեկնելի պիտի, որովհետեւ գիշերը այս անտառին մէջ մնալ բնաւ գործիս չի գար։

—Դէշ պիտի ընէիք սակայն, Տօն Միկէլ, որովհետեւ խիստ կարեւոր տեսակցութիւն մը էր ձեզի հետ ունենալիքս և ո՞վ գիտէ ինչ արդիւնք յառաջ պիտի գար, եթէ երբէք ձեզի հետ այս տեսակցութիւնս չը կրնար տեղի ունենալ։

—կը հետաքրքէք զիս, բարեկամ։

—Հիմա պիտի բացատրեմ։ Նախ և առաջ, թողէք որ յայտնեմ ձեզ թէ քանի մը օր կայ, մեծ անխոհեմութիւն մը ի գործ դրիք, որ բաւական ծանրակշիռ հանգամանքներ առաջ բերաւ։

—Ի՞նչ է արդեօք։

—Մէկ անխոհեմութիւն չէ, երկու։

—Շատ ազէկ, ըսէք տեսնեմ, որ պատասխանեմ, յարեց Տօն Միկէլ անհամբերութեան թեթեւ շարժումով մը։

—Հիւսիսային Ամերիկացի չարագործի մը հետ կռուի բռնուած էք։

—Սէ՛տոին հետ։

—Այո, սակայն թող տուած էք որ խոյս տայ ձեզմէ, փոխանակ զայն մեռցնելու։

—Շիտակ է, սիալ գործեցի, ի՞նչ կուզէիք որ ընէի սակայն, թշուառականը անընկճելի կեանք մը ունի, բայց հանդարտ եղէք, եթէ ձեռքիս տակը անցնի, կերդնում որ խերը պիտի անիծեմ։

—Խնդիրը այն է թէ բան չի կրցաք ընել, ահա չարիքը։

—Ի՞նչպէս։

—Հիմա պիտի հասկնաք։ Այս մարդն որ թշուառական մարդուն մէկն է, չեմ գիտեր ինչպէս կրցած է իսթել ձեր Նիւ-Եորքի գործակատարը, ու չարաչար գործածած անոր վստահութիւնը, որ յայտնած է իրեն ձեր կեանքին գաղտնիքը։

—Ինքն ալ ըսաւ արդէն։

—Ազէկ։ Այն ատեն էր որ ուրեմն հարուածեցիք զայն, չէ՞։

—Այո, և նոյն իսկ ձեռք անցուցի իր քով գտնուած կարգ մը նամակները։

—Սխա՛լ, քովը ամէնէն կարեւոր նամակ մը մնացած է, զոր չէք կրցած առնել։

—Երեք հատ էր առածս։

—Այո, բայց ան չորս հատ ունէր, միայն թէ որովհետեւ այդ՝ ամէնէն աւելի կարեւոր էր իրեն համար, միշտ իր վրայ կը պահէր զայն։ Այս նամակը, չէք կրցած խլել անոր կուրծքէն։

—Բայց ի՞նչ կարեւորութիւն կրնայ ունենալ այդ նամակը զոր չեմ յիշեր ես, և որուն այնքան կարեւորութիւն կուտաք դուք։

—Այս նամակը այն պայմանագիրն է զոր ստորագրած էք դուք ընկերակցութեամբ Իպանէզ զօրավարին և Մ. Վուտի։

—Վա՛յ անպիտան, ուրեմն պիտի կրնայ վրէժ առնել ինձմէ։

—Այնքան մի՛ յուզուիք, առաջը առնել դիւրին է։

—Ինչպէ՞ս, ի՞նչ ընելու է։

—Սէտոը քանի մը օրէ ի վեր աղէկ է ու ոտքի վրայ։ Իրեն առաջին գործը պիտի ըլլար Սանթա-Ֆէ երթալ ու ձեզմէ վրէժ առնելու պատրաստուիլ։

—Ուրեմն մենիկիմ հոսկէ։

—Սպասեցէք, ամէն մարդ իր սրտին մէջ, եօթը մահացու մեղքերէն գոնէ մէկ հոսը անպատճառ կունենայ։

—Ի՞նչ ըսել կուզէք։

—Սա ըսել կուզեմ թէ Սէտոը, սատ եօթը մեղքերն ալ ունի, ագահութիւնը մանաւանդ վերջին ատիճանին հասած է անոր մէջ։

—Այն ատե՞ն։

—Այն ատեն սա պատահած է։ Սէտոը ձեր հակառակորդին դիմելով ձեզի համար կարգ մը չարախօսութիւններ ըրած է, բայց որովհետեւ ինչպէս ըսի, ագահութիւնը ծայր աստիճանի հասած է, երբ Թիֆիւռից, ապացոյցը խնդրած է անկէ՝ անոր չարախօսութիւններուն, Սէտոը կարեւոր գումար մը պահանջած է յայտնելու համար։

—Ա՜հ, յարեց կալուածատէրը հառաչ մը արձակելով, էհ, շատ ազէկ, Թիֆիւռից ի՞նչ պատասխանած է։

—Ինչպէս որ գիտէք, անիկա ձեր ամէնէն ահարկու հակառակորդներէն մէկն է, տարակոյս չը կայ թէ ձեզի հրացանի բռնելու համար ամէն ինչ պատրաստ է ընելու։

—Շիտակ է։

—Այո. բայց որովհետեւ գումարը բաւական կլորիկ գումար մըն էր, ստիպուած էր իր անձնական քսակէն հոգալ զայն։

—Սէտոը ի՞նչ ըրած է յետոյ։

—Ի՞նչ պիտի ընէ, ուրեմն օր պայմանաժամ տուած է որպէս զի խորհրդածէ։

—Լաւ, ո՞ր օր տեղի ունեցեր է արդեօք այս այցելութիւնը։

—Երէկ առտու, ինչ որ կը ցուցնէ թէ դեռ վեց օր ժամանակ ունինք։

—Վեց օր, այո, բայց շատ քիչ ժամանակամիջոց է գիտէ՞ք։

—Էհ, յարեց Ֆրանսացին ուսերը թօթուելով, իմ երկրիս մէջ...

—Այո, բայց դուք Ֆրանսացի էք։

—Շիտակ է, սակայն անսովոր եռանդ մը ունիք դուք ու բնականաբար ձեր ամէն միջոցները ձեռք պիտի առնէք ձեզի պաշտպանելու համար։

—Բայց գիտցէք որ առանձին մնացած եմ, Իպանէզ հոսկէ յիսուն մղոն հեռու է, ի՞նչ կրնամ ընել։

—Ամէն բան։ Ես արդէն ձեր առարկութիւնը գուշակած էի ու զրկած էի իմ կողմէս Բոնառներուն մեծը, որպէս զի քանի մը ժամէն հոս հասնի Իպանէզ։

(Շարունակելի)

ՓԱՍՏԱՐԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Պոլսոյ առաջնակարգ փաստաբաններու կարգին մէջ, Յարութիւն էֆ. Գայսէրեան նշանակելի տեղ մը կը գրաւէ և հրապարակի վրայ ծանօթ անուն մը ունի, իր տասներկու տարիներու գործունէութեան շնորհիւ։

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, ըլլայ Շէրիի, Հանգուգի, Թիճարէթի և կամ Ճէզայի վերաբերեալ և անձնուիրաբար տեղեկութիւններ և լուսաբանութիւններ կուտայ իրեն դիմող ամէն անձի։

Մասնաւոր ընդունակութիւնը ունի առեւտրական կնճռոտ խնդիրներ կարգադրելու և առեւտրական կորսուած իրաւունքները վերահաստատելու։

Իր վարձքը միշտ կանխիկէն և նոյն իսկ շատ անգամ խնդիրը իրաւախոհութեամբ վերջացնելու կը ջանայ։

Մասնաւոր գումարի մը փոխարէն տարեկան կամ վեցամեայ միջոցի մը մէջ կը վարէ ո և է անձի մը դատական գործերը։

Անոնք որ կ'ուզեն ձեռնհաս, կարող, համաձայնող և պատուաւոր փաստաբանի մը հետ գործել, պէտք է դիմեն Պապը Ալի Ճաւսէքսի, Մուսալ խան թիւ 22—23—24, առտուան ժամը 3էն 6 և իրիկունը 10էն 12։

ՈՍԿԻ ՄԻԵՏԱԼ, ԲՈՒՐԺ 1900

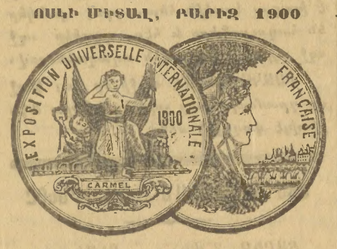

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ, ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառաններէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ՄԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄՔԵՐԱՆՈՑ

Դալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԵԻ
Պօռատոյի գիտական Կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. ԷՆՕՖԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ,
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ

Վկայուած Բարիզի Բժշկ. Կաճառէն

ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ—ՍԱՆԿԱԲԱՐՁ

Մասնագէտ թոքային, ստամոքսային, լեարդի, ազիքի հիւանդութեանց, ինչպէս նաև գաղղիական և ջղայինախտերու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առտուընէ մինչեւ կէս օր Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, և կէս օրէ ետք, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ Բերա, թիւ 1, Քիւչիւք-Բարմաք-Դարբու. փողոց։

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պանչէ Դաբու, Պին Պիր Զէքիսի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իզմիրլիէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Դաբու, Պին-Պիր-Զէքիսին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄՕՏԷՌՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Էսկի Զապիրիչ Ճաssէսի, Նորաշէն Ֆէրիս պէյ խանին գեղեցայարկը

Դասական ճաշարանի նախկին տէր Առաքել Տէրիկեան, որ կերակուրներու մաքրութեամբ ու համեղութեամբ գոհացուցած է բոլոր փափկաճաշակ ստամոքսները, այս անգամ Էսկի Զապիրիչ ճաssէսի նորաշէն Ֆէրիս պէյ խանի գեղեցայարկը ՄՕՏԷՌՆ անունով ճաշարան մը բացած է, ուր ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան և արեւմտեան կերակուրներ պատրաստ կը գտնուին շաբաթուր գինիով։

Ամէն անոնք որոնք մաքուր ապատարկութիւն և համեղ կերակուր կը փնտռեն, կրնան դիմել ՄՕՏԷՌՆ ճաշարանը որ ճոխարար կահաւորուած բլլալու առաւելութիւնն ալ ունի։ 9

ՌՈՏՈԼ
ՎԱՐԴԱԽԻՒՍ
ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ
RHODOL

Բոլորը բուսական է. վարդէ և անոր պէս առողջարար նիւթերէ բաղկացած է, և այնքան քաղցրաբոյր է և ախորժելի համ ունի որ տղաք իսկ ուրախութեամբ կը գործածեն։ Վաւերացած է Առողջապահական ժողովին կողմէ և նշանաւոր բժիշկներ կը գործածեն զայն ստամոքսի և ազիքներու խանգարման արդիւնք պնդութեան, արիներթութեան և ասոնց նման հիւանդութիւններու դէմ։ Հնարիչ՝ Ուն Գարան Ագէպչէր Ճաssէսի, Միւրիվվէրի դեղարանին տէր Եորկի Աբասդիւրէաս։ Գին 5 ղրշ.։ Կը գտնուի բոլոր մեծ դեղարաններու մէջ։ 30—10

ՏՕՔԹԷՕՐ
Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԿՈՒՆԱՆՑ ԵՒ ՏԿԱՀՕՑՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԹԱԽՏԵՆ
ՄԱՆՆԱՀՈՒՐԱՏՈՒ
ՎԷՐՍԱԳՈՑԻ
ԼԱՆՆԱ

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Կէօրիս նէզլէլերիյլէ միգամ, էօքսիւրիւքլէր վէ նէֆէս տարլըղընա գարշը վէ եէնի պայլամը վէրէմին թէտավիխնտէ թէէսիրաթը չիֆապախչոսը հասէպլիլէ մէմլէքէթիմիզ սէրաթէտան ամբարպաի հազիգէսինին էքսէրիա թազաիր վէ թանսիխնի վէ մէճլիսիր Թրպպիյէ վէ Սրհիյէի ուսմանիյէնին թասարիֆնի իհրազ էդէմիշ տիր։

Ուսմամ տէբօ վէ էնգախանէլէրտէ պուլունուր։ Թաչրատան սիրարը վուգուրնա եէնի Ճամի չէրիֆ մէրտիվէնէրի գարչուսընա Բեադիմ պէյին էնգա տէբօսընա միւրաճաաթ օլունմալը տիր 19—80

ՏՈՔԹ. Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ

Մասնագէտ՝ ջղային եւ ստամոքսի հիւանդութեանց

Երկար տարիներ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները ուսումնասիրելով՝ աշխարհաձայկ Սալբէթրիէր հիւանդանոցին մէջ ալ կարեւոր պաշտօններ վարած և նշանաւոր Բրոֆ. Ռէյմանի ու Մաթիէսի քլինիքներու մէջ կատարուած աշխատութեանց մասնակցած բլլալով՝ վերջերս հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց Աղա Ճամի մօտ թիւ 124 դարմանատունը, ուր ամենավերջին դրութեամբ կատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1էն մինչեւ 4։ 6—24

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ՆՇԱՆ Գ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

1904 Թուականին

Նախորդ տարիներն գեղագնց բովանդակութիւնով մը՝ կը պատուեցակ Քասիմի Բանագող Լուսիլենեանի, Ց. Պարոնեանի, Ց. Հաճեանի ամենեն շահեկան ու ամենեն Էնտերեսարժ զրուածներ։

ԱԿՆՈՅ ՆԱՄԱՅ ՄԸ

Ամենեն զուարճալի ու ամենեն շատ ծախուած ընդարձակ օրացոյցն է ասիկա։ Կը պատուեցակ նաեւ

Հարիւրաւոր զուարճալի նկարներ, արհեստական գիտելիքներ. երկրագործական պատուիկներ, առածներ, խիստ գեղեցիկ նորավեպեր, եւայլն։

Հատը 5 ղրշ. — Գաւառները 6

Հին գ հատ առնողին հատ մը նուէր կը տրուի

Ա՛ԽԻՆԹՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹՒԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԾ

Բարիսաէ Բլաս Վանոսմաս, 9 Նոմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Մէրմաէէ վէ իխթիսաթ 119,000,000 ֆր.
1902ԷՆ մագպուզաթը 24,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 279,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 21,500,000 »

ԷՕՄԻՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Մէրմաէէ վէ իխթիսաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 13,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒՆ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսախտ չէրաթի իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա դայա իսէր էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիւնթալա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պոռ» . . . . . Սթանպոլ Ամանաը տախի

Սթանպոլատա Սուլ — . . . . . Օղլու բաստըճնտա տուր։

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ ՀԱՐՍԻ ՍՈՄԵՐՈՒ

ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճիլար Եօղուշ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՏՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարմիներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մեսագաս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, սնտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրտութեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և շատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՄԻ՝ ԽԱԲՈՒՍԻՔ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՉՈՒՆԻ

Լ. ՔՕՆՖԻԱՆՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. դրամագլուխ	56,000,000	Ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	101,720,000	»

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. Դրամագլուխ	36,000,000	Ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	25,000,000	»
Ապահովագրուած գումար	321,000,000	»

Ընդհանուր ծովային ապահովագրութիւն հիմնեալ 1818ին

ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՍ, կը գտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան և չորս պետական ժողովներու քննիչներու տակ։

Այս վաղեմի ընկերութիւնը գրեթէ ամէնէն մեծ վարկը կը վայելէ ամէն կողմ, որուն գործառնութեանց և վճարելիութեան վրայ գաղափար մը առնուն համար հոս թուենք մէկ քանին այն հանրածանօթ մեծ հաստատութիւններէն, որոնք ապահովագրուած են ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՍԻ։

Ֆրանսայի նաւահանգիստներու և գաւառներու կարգ մը պաշտօնատուններէն զատ, Բարիզի՝ Օբէրա, Լօսվիլ, Նուվօթէ, Ամպէկիւ, Ֆոլի-տրամբիք և ուրիշ բազմաթիւ թատրոններ։

Պոն Մարշէն, Լուվրի վաճառատունները, Բիկմալիոնը, Բրէնթանի, Գէոռտիպէեի, Օթէլ ու Վիլի և Սամարիթէնի մեծ վաճառատունները։

Գնանք ու Ֆրանսի մասնաճիւղերը, Բրէսի Ֆոնտիէն, Բրէսի Լիոնէն, Ֆրանս. մեսագէներու, քիմիական արտադրութեանց ընկերութիւնները, Ֆրանսայի կեդր. Դեղարանը, Լուռի հանքերը, կենդանաբանական պարտէզը են։

* * *

Այս պերճախօս թուումներէն ետք, ա՛լ ուզելորդ է խօսիլ այս ընկերութեան վրայ, որ, ինչպէս ըսինք, ամենամեծ վարկ մը կը վայելէ ամէն կողմ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷՆ

ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՍԻ Պոլսոյ կողմի գործակալութիւն

Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէյճիլի Եըլբզը խան, թիւ 14,

ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ

Որ միանգամայն Պոլսոյ կողմի գործակալն է COMPAGNIE D'ASSURANCE GÉNERAL MARITIME (Ընդհ. ծովային ապահովագրական) Ընկերութեան։ Ապահովման ամէն տեղեկութիւն հանութեամբ կը տրուին բոլոր դիմողներուն։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԻՒ

Կ'ԱՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՏՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօրալը խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՅԵՐՊԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան արիւնակ մը.—

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի առնայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի առնեն 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՆՐԱՆԱՆՈՒԹ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԴԱՂԱՐԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԾՆՆՆԱՄԻԶԱՑԻՆ ԱՖՏԵՐՈՒ

ԲԵՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միւք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ։

Նիկոմիդիոյ մեր գործակալն է, Մեծ. Խաչիկ էֆ. Աճէմեան, որուն պէտք է դիմեն թերթիս բաժանորդ գրելիս փափաքողները։

Տեր եւ Տնտրեն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ